

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
PRIVREDNOG DRUŠTVA ZA PROIZVODNJU I TRANSPORT
GASA
„BH GAS“ D.O.O. SARAJEVO**

na dan 31.12.2014. godine

Broj: 06-05/15

Sarajevo, juli 2015. godine

SADRŽAJ

I.	NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE	1
II.	GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	3
	Bilans uspjeha za period 01.01. – 31.12.2014. godine	4
	Bilans stanja na dan 31.12.2014. godine	5
	Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 01.01. do 31.12.2014. godine.....	6
	Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2014. godine	7
III.	IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	8
1.	Uvod	8
2.	Predmet, cilj i obim revizije.....	8
3.	Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja.....	9
4.	Sistem internih kontrola i interna revizija.....	10
5.	Obavljanje poslova iz nadležnosti Društva	11
6.	Planiranje i izvještavanje.....	11
6.1	Prihodi.....	12
6.1.1	Poslovni prihodi.....	13
6.1.2	Finansijski prihodi.....	14
6.1.3	Ostali prihodi i dobici	14
6.2	Rashodi.....	14
6.2.1	Poslovni rashodi	15
6.2.1.1	Nabavna vrijednost prodane robe	15
6.2.1.2	Materijalni troškovi	15
6.2.1.3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	15
6.2.1.4	Troškovi proizvodnih usluga	16
6.2.1.5	Nematerijalni troškovi.....	16
6.2.2	Finansijski rashodi.....	17
6.2.3	Ostali rashodi i gubici.....	17
6.3	Finansijski rezultat	17
7.	Stalna i tekuća sredstva, kapital i obaveze	17
7.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	17
7.2	Tekuća sredstva	21
7.2.1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji.....	21
7.2.1	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	22
7.2.2	Kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja.....	22
7.3	Kapital.....	24
7.4	Obaveze	24
7.4.1	Dugoročne obaveze i rezervisanja	25
7.4.2	Kratkoročne obaveze.....	26
7.4.3	Pasivna vremenska razgraničenja	27
7.5	Sudski sporovi	27
8.	Vanbilansna evidencija	27
9.	Javne nabavke.....	27
10.	Komentar.....	28
IV.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	29

I. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja (Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama na kapitalu, Izvještaj o gotovinskim tokovima i Posebni podaci o plaćama i broju uposlenih) „BH-GAS“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu: Društvo) sa stanjem na dan 31. decembar 2014. godine i za godinu koja se završava na taj dan i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS). Ova odgovornost obuhvata kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima.

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Društva je odgovorno i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa na osnovu kojih su transakcije i iznosi objavljivani u finansijskim izvještajima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i primjenjivim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima uslijed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonskim i drugim propisima. Ova odgovornost uključuje provođenje procedura, kako bi se dobili revizijski dokazi o tome da li se sredstva koriste za namjene utvrđene zakonima i propisima. Procedure uključuju procjenu rizika od značajnog neslaganja sa zakonima.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

- **Ne može se potvrditi vrijednost investicija u toku iskazanih u finansijskim izvještajima u iznosu od 40.862.422 KM koje se odnose se na izgradnju gasovoda Zenica-Travnik. Navedena ulaganja trebala su biti završena 31.10.2013. godine, ali do okončanja revizije (juli 2015. godine) nije izvršen tehnički prijem, niti je pušten u funkciju, zbog konstatovanih funkcionalnih i sigurnosnih propusta. Za navedenu investiciju ne postoji, niti je urađena distributivna mreža prema krajnjim potrošačima kojima bi se vršila isporuka plina. Imajući u vidu naprijed navedeno, kao i neizvjesnost vezano za obezbjeđenje sredstava za okončanje**

cjelokupne investicije i upitan broj krajnjih korisnika - potrošača prirodnog gasa u današnjim uslovima, ne može se potvrditi opravdanost i efikasnost ulaganja u ovu investiciju. Zbog svega navedenog Društvo je na datum bilansa trebalo u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 36 Umanjenje vrijednosti sredstava vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost navedene investicije umanjenja što nije učinjeno, a što je šire obrazloženo u tački 7.1. Nacrta Izvještaja.

- Društvo je u finansijskim izvještajima za 2014. godinu isknjižilo obaveze 29.262.202 KM (evidentiranih u periodu 2000- 2014. godina) po osnovu preuzetih kredita od Sarajevo Gasa prema IBRD-u. Evidentirane obaveze po kreditima (glavnica) 20.741.009 KM knjižene su u korist kapitala (rezervi), a obaveza po ukalkulisanim kamatama od 8.521.193 KM evidentirane su u korist prihoda. Za navedeni otpis obaveza Društvo nije obezbijedilo Odluke organa upravljanja (Nadzornog odbora i Skupštine) što je bila obaveza u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima, a što je šire obrazloženo u tački 7.4.1. Nacrta izvještaja.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno finansijski položaj „BH-GAS“ d.o.o. Sarajevo na dan 31.12.2014. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje „BH-GAS“ d.o.o. Sarajevo tokom 2014. godine, osim za naprijed navedene kvalifikacije, bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo, 03.07.2015. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

II. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
JP „BH GAS“ D.O.O. Sarajevo

Bilans uspjeha za period 01.01. – 31.12.2014. godine			
JP“ BH GAS“ d.o.o. Sarajevo			
	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 3)	123.139.237	151.034.271
1	Prihodi od prodaje robe	123.089.890	150.991.393
2	Prihodi od prodaje učinaka	1.400	
3	Ostali poslovni prihodi	47.947	42.878
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	123.809.252	143.553.131
1	Nabavna vrijednost prodane robe	119.665.041	138.687.860
2	Materijalni troškovi	83.532	94.264
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	2.072.602	2.027.448
4	Troškovi proizvodnih usluga	168.845	242.941
5	Amortizacija	1.413.745	2.081.807
6	Troškovi rezervisanja	8.935	14.159
7	Nematerijalni troškovi	396.552	404.652
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	0	7.481.140
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	670.015	
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 2)	546.211	2.825.476
1	Prihodi od kamata	11.392	1.390
2	Pozitivne kursne razlike	534.819	2.824.086
V	Finansijski rashodi (od 1 do 2)	6.908.902	3.164.493
1	Rashodi kamata	695.101	999.610
2	Negativne kursne razlike	5.514.107	1.532.721
3	Ostali finansijski rashodi	699.694	632.162
VI	Gubitak od finansijske aktivnosti (V - IV)	6.362.691	339.017
VII	Dobit redovne aktivnosti (III - VI)	0	7.142.123
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III - VI)	7.032.706	0
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 2)	8.521.193	158.456
1	Naplaćena otpisana potraživanja		158.456
2	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	8.521.193	
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 3)	4.433	22.076.126
1	Gubici od prodaje i rash.stalnih sredstava	4.433	6.522
2	Rashodi od ispravke vrij. i otpisa potraživanja	0	22.067.104
3	Ostali rashodi		2.500
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX - X)	8.516.760	0
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X - IX)		21.917.670
1*	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava		
2*	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava		74.249
3*	Prihodi iz osnova prom. rač.politika i ispravki nezn. grešaka iz ranijih perioda		
	UKUPAN PRIHOD PERIODA (I+IV+IX+1*+3*)	132.206.641	154.018.203
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+X+2*)	130.722.587	168.867.999
	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA - NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIII	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	1.484.054	
XIV	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza		14.850.950
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1	Porezni rashodi perioda		
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
Xv	Neto dobit neprekinutog poslovanja	1.484.054	
XVI	Neto gubitak neprekinutog poslovanja		14.850.950
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XVII	Neto dobit perioda	1.484.054	
XVIII	Neto gubitak perioda		14.850.950
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK		
	Ukupni neto sveobuhvatni dobit perioda	1.484.054	
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak perioda		14.850.950

Bilans stanja na dan 31.12.2014. godine		
JP "BH GAS" d.o.o. Sarajevo		
Pozicija	Neto iznos tekuće godine	Neto iznos prethodne godine
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	51.158.835	52.269.594
Nematerijalna sredstva	30.148	42.437
Nekretnine, postrojenja i oprema	49.771.324	51.135.038
Investicijske nekretnine	-	-
Biološka sredstva	-	-
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	45.684	45.703
Dugoročni finansijski plasmani	1.311.679	1.046.416
Druga dugoročna potraživanja	-	-
Dugoročna razgraničenja	-	-
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
C) TEKUĆA SREDSTVA	73.609.608	73.268.955
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	78.289	82.346
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	73.531.319	73.186.609
Kratkoročna potraživanja	70.050.749	72.933.008
Potraživanja za PDV	85.324	85.542
Aktivna vremenska razgraničenja	93.584	44.255
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA		
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA		
I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	124.768.443	125.538.549
II) Izvanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva	23.264.965	16.768.340
UKUPNO AKTIVA (I+II)	148.033.408	142.306.889

P A S I V A		
A) KAPITAL	44.357.092	22.132.029
Osnovni kapital	50.000	50.000
Upisani neplaćeni kapital	-	-
Emisiona premija		
Rezerve	46.061.898	28.020.889
Revalorizacione rezerve		
Nerealizovani dobiti		
Nerealizovani gubici		
Neraspoređena dobit	5.896.145	8.912.090
Gubitak do visine kapitala	7.650.951	14.850.950
Otkupljene vlastite dionice i udjeli		
B) DUGOROČNA REZERVISANJA	1.262.800	1.305.678
C) DUGOROČNE OBAVEZE	24.261.922	35.386.393
D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE		
E) KRATKOROČNE OBAVEZE	54.592.888	58.609.585
Kratkoročne finansijske obaveze	4.255.487	20.442.562
Obaveze iz poslovanja	48.802.988	36.476.775
Obaveze iz specifičnih poslova		
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	17	16
Druge obaveze	8.217	476
Obaveze za PDV	1.212.207	1.530.166
Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine	313.972	159.590
Obaveze za porez na dobit		
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	293.741	8.104.864
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE		
I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)	124.768.443	125.538.549
II) Izvanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva	23.264.965	16.768.340
UKUPNO PASIVA (I+II)	148.033.408	142.306.889

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila dana 28.02.2015. godine.

Direktor:
Mirza Sendjarević

Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 01.01. do 31.12.2014. godine				
(INDIREKTNA METODA)				
Naziv: JP“ BH GAS“ d.o.o. Sarajevo				
	O p i s	Oznaka	IZNOS Tekuća godina	IZNOS Prethodna godina
	A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1	Neto dobit (gubitak) za period		1.484.054	(14.850.950)
	Usklađenje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+		
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)		
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	1.413.745	2.081.807
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	4.433	6.522
6	Nerealizovani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+(-)	1.968.782	
7	Ukupno (2 do 6)		3.386.960	2.088.329
8	Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	4.057	80.121
9	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	2.882.259	8.859.654
10	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	218	304.583
11	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(49.329)	58.060
12	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	12.326.213	5.812.163
13	Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+(-)	(155.835)	281.295
14	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(7.811.123)	(17.924)
15	Ukupno (7 do 14)		7.196.460	15.377.952
16	Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+7+15)		12.067.474	2.615.331
	B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
17	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (18 do 22)			
18	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+		
19	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+		
20	Prilivi iz osnova kamata	+		
21	Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+		
22	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+		
23	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (24 do 27)		312.576	14.836.930
24	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-		
25	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-		
26	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	47.313	14.836.930
27	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	265.263	
28	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (17-23)			
29	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (23-17)		312.576	14.836.930
	C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
30	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti		20.741.009	13.465.312
31	Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+	20.741.009	
32	Prilivi iz osnova dugoročnih kredita i kratkoročnih kredita	+		11.151.966
33	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+		2.313.346
34	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (35 do 37)		29.318.049	1.853.539
35	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-		
36	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita i kratkoročnih kredira	-	29.318.049	1.853.539
37	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-		
38	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (30-34)			11.611.773
39	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (34-30)		8.577.040	
40	D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (16+17+38)		12.067.474	14.227.104
41	E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (16+29+49)		8.889.616	14.836.930
42	F. NETO PRILIV GOTOVINE (40-41)		3.177.858	-
43	G. NETO ODLIV GOTOVINE (41-40)			609.826
44	H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		123.804	733.630
45	I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+		-
46	J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-		-
47	K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (44+45-43+45-46)		3.301.662	123.804

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila dana 28.02.2015. godine.

Direktor:
Mirza Sendjarević

Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2014. godine					
Naziv: JP“ BH GAS“ d.o.o. Sarajevo					
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacione rezerve	Ostale rezerve	Akumulir. neraspor. dobit/nepokriv. Gubitak	UKUPNI KAPITAL (2+3+4+5)
1	2	3	4	5	6
1. Stanje na dan 31.12.2012. g.	50.000		28.020.889	8.912.090	36.982.979
2. Efekti promjena u račun.politikama					
3. Efekti ispravki grešaka					
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2012., odnosno 01.01.2013. g.	50.000		28.020.889	8.912.090	36.982.979
5. Efekti reval.materij.i nem.sredstava					
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finansijskih sred.raspol. za prodaju					
7. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijski izvještaja u valutu prezentacije					
8. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.				(14.850.950)	(14.850.950)
9. Neto dobiti/gubici prizn.dir.u kapitalu					
10. Objavljene dividende i drugi oblici rasp.i pokriće gubitka					
11. Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala					
12. Stanje na dan 31.12.2013.godine	50.000		28.020.889	(5.938.860)	22.132.029
13. Efekti promjena u rač.politikama					
14. Efekti ispravki grešaka					
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2013., odnosno, 01.01.2014. g.	50.000		28.020.889	(5.938.860)	22.132.029
16. Efekti reval.materij.i nem.sredst.					
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finans.sreds.raspol. za prodaju					
18. Kursne razlike nastale prevođenj. fin.izvještaja u valutu prezentacije					
19. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.				1.484.054	1.484.054
20. Neto dobiti/gubici priznati u kapit.					
21. Objavljene divid.i drugi obl.raspodj. dobiti i pokriće gubitka			2.700.000	(2.700.000)	
22. Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala			20.741.009	-	20.741.009
23. Stanje na dan 31.12.2014. god.	50.000		46.061.898	(1.754.806)	44.357.092

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila dana 28.02.2015. godine.

Direktor:
Mirza Sendijarević

U Bilješkama je data izjava da su svi finansijski izvještaji u potpunosti urađena u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i tumačenjima Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde (IASB).

Nadzorni Odbor je na sjednici održanoj 10.04.2015. godine, shodno članku 42. Statuta, usvojio Izvještaj Uprave o poslovanju po godišnjem obračunu, sa bilansom stanja i bilansom uspjeha i izvještajem revizije, a Skupština Društva isti je usvojila 14.05.2015. godine zajedno sa Finansijskim izvještajem, Izvještajem odbora za reviziju i Izvještajem eksternog revizora za 2014. godinu.

III. IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

1. Uvod

Privredno društvo za proizvodnju i transport gasa »BH-Gas« d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu Društvo), osnovano je 1997. godine, a Odlukom br. 95/2000 od 04.05.2000. godine Vlada FBiH je preuzela osnivačka prava sa 100% udjelom u vlasništvu nad Društvom. Na osnovu Odluke Vlade FBiH od 08.04.2004. godine usklađen je status »BH-GAS« d.o.o. Sarajevo sa odredbama Zakona o privrednim društvima.

Društvo je upisano u sudski registar Kantonalnog suda Sarajevo, Rješenjem broj: UF/I-2852 od 30.09.1997. godine, a zadnjim izmjenama od 27.05.2014. godine izvršen je upis lica (direktora i izvršnog direktora) koji su ovlašteni za zastupanje subjekta upisa u unutrašnjem i vanjskotrgovinskom prometu.

Ovlaštenja vlasnika kapitala po osnovu državnog kapitala u Društvu vrši Vlada FBiH, putem Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije u skladu sa Uredbom o vršenju ovlaštenja organa Federacije BiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala. Na pravni položaj, upravljanje i poslovanje Društva primjenjuju se Zakon o javnim preduzećima u FBiH i Zakon o privrednim društvima.

Osnovna djelatnost Društva je uvoz, prodaja i transport prirodnog gasa distributerima i industrijskim potrošačima. Sve količine prirodnog gasa za Bosnu i Hercegovinu se uvoze iz Ruske Federacije koje se do Bosne i Hercegovine transportuju pravcem preko transportnih sistema Ukrajine, Mađarske i Srbije. Ukupna dužina gasovoda kroz BiH iznosi 194 km od čega je Društvu pripalo vlasništvo nad postojećom infrastrukturom za transport gasa na području Federacije BiH na dužini gasovoda od 132 km, kao i 40 km novoizgrađenog gasovoda na relaciji Zenica-Travnik koji još nije pušten u funkciju.

Društvo posluje kao jedinstven pravni subjekt. Organizacija rada uređena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Poslove iz registrovane djelatnosti obavlja putem 5 organizaciono-radnih cjelina: Kabinet Uprave; Sektor tehničkih poslova u okviru kojeg su Služba za transport gasa i Služba održavanja, Sektor za razvoj, Sektor ekonomsko-finansijskih poslova u okviru kojeg su Finansijsko-planska služba i Računovodstvena služba i Sektor za pravne i opće poslove.

Na dan 31.12.2014. godine u Društvu je bilo zaposleno 45 zaposlenika.

Sjedište Društva je u Sarajevu, u ul. Hamdije Čemerlića br. 2.

2. Predmet, cilj i obim revizije

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva za 2014. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije omogući revizoru da izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije u decembra 2014. godine i u julu 2015. godine.

S obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) je izvršio reviziju finansijskih izvještaja Društva za 2012. godinu, sačinio Izvještaj iz izvršenoj reviziji i dao mišljenje sa rezervom o finansijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Društvo je **postupilo po datim preporukama** koje se odnose na:

- poduzimanje aktivnosti kako bi se u potpunosti izvršilo usklađivanje Statuta Društva sa Uredbom o vršenju ovlaštenja organa Federacije BiH u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala;
- donošenje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kojim su utvrđeni poslovi osnovnih organizacionih jedinica i njihov djelokrug rada, sa raspodjelom nadležnosti i opisima poslova svakog pojedinačnog sistematizovanog radnog mjesta sa jasno naznačenim dužnostima i odgovornostima istih;
- prijem novih uposlenika u skladu sa izmjenama i dopunama Statuta i ostalim zakonskim propisima iz ove oblasti;
- priznavanje investicija i obaveza u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava, evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja, shodno MRS 37–Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva;
- popis stalnih sredstava i usaglašavanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- potraživanja, za koja ne postoji realna mogućnost i zadovoljavajući stepen izvjesnosti da će ista biti naplaćena, prenijeti na sumnjiva i sporna i formirati ispravku vrijednosti na teret finansijskog rezultata u skladu sa MRS 18.-Prihodi.
- regulisanje obaveza po ino kreditima kako bi finansijski izvještaji odražavali pouzdan prikaz obaveza i povezanih rashoda;
- postupanja u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama za postupke kreditnih zaduženja kako bi se osigurala transparentnost i ekonomičnost prilikom trošenja javnih sredstava.
- donošenje akta kojim će se definisati uslovi i kriteriji dodjele sredstava za pokriće troškova školarine uz uvažavanje mogućnosti i potreba Društva;
- usklađivanje Pravilnika o radu sa Općim kolektivnim ugovorom FBiH u dijelu koji se odnosi na isplatu regresa te osigurati dosljednu primjenu istog što se odnosi na obračun stimulacija i minulog rada;

Društvo je **djelimično postupilo po preporukama** koje se odnose na:

- dosljedno poštivanje svih usvojenih akata i procedura,
- pravovremeno donošenje Odluke o povećanju/smanjenju planskih iznosa i uz adekvatna obrazloženja, kako bi Plan poslovanja predstavljao osnov poslovnih aktivnosti za period za koji je donesen;
- poduzimanje aktivnosti na naplati potraživanja, prilikom zaključivanja ugovora sa kupcima obezbjeđivanja odgovarajuće bankovne garancije za osiguranje pravovremene naplate potraživanja i dosljedno postupanje u skladu sa istima. U slučaju neurednog izmirenja obaveza od strane kupaca, potrebno je izvršiti obustavu isporuke prirodnog gasa;
- u slučaju neblagovremenog plaćanja, vršiti obračun ugovorene zatezne kamate u skladu sa Zakonom o zateznoj kamati za svaki dan prekoračenja;
- poduzimanje aktivnosti na zaključenju ugovora sa KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo, kojim će se urediti bitni elementi kupoprodajnog odnosa u skladu sa Uredbom o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede i procijenjenim količinama za ugovoreni period;

- Postupke nabavki provoditi u skladu sa propisanim procedurama Zakona o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima.

Društvo **nije postupilo po preporukama** koje se odnose na:

- ugovore o djelu zaključivati u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu navedenu oblast i to za poslove koji nisu predviđeno postojećom sistematizacijom;
- imenovanje članova Nadzornog odbora u skladu sa odredbama Zakona o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH;
- jasno definisanje Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama, procedura i postupaka ispostavljanja faktura, praćenje naplate, prenosa na sumnjiva i sporna potraživanja, ispravke nenaplaćenih potraživanja, otpisa potraživanja i utuženja kupaca;
- detaljno propisivanje internim aktima Društva, procedura, rokova i metodologije za kvartalno utvrđivanje prodajnih cijena prirodnog gasa.

4. Sistem internih kontrola i interna revizija

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost za uspostavu sistema internih kontrola je na Upravi Društva, a osnov funkcionisanja istog je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja, kontrolnih aktivnosti i adekvatne procjene rizika poslovanja. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Organizacija Društva utvrđena Statutom, detaljno je razrađena Pravilnikom o radu, u okviru kojeg je posebno uređena i sistematizacija poslova i radnih mjesta. Prema prezentiranim podacima, na nivou Društva sistematizovano je 49 izvršioaca, dok je na dan 31.12.2014. godine bilo raspoređeno 45 zaposlenika. Tokom 2014. godine primljeno je 5 uposlenika, 2 su otišla u penziju, 1 je otišao nakon isteka rada na određeno, a 1 uposlenik je dobio otkaz na osnovu Odluke o otkazu ugovora o radu zbog kršenja radnih obaveza koja je donesena od strane Uprave Društva. Društvo je donijelo značajan broj internih akata kojima su uređene procedure i postupanja zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka kao što su Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama; Pravilnik o finansijskom poslovanju, Pravilnik o nabavci robe i vršenju usluga i ustupanja radova, Pravilnik o popisu, Pravilnik o načinu i uslovima korištenja službenih vozila i drugi. Međutim, naprijed navedeni interni akti nisu bili dovoljni da se uspostavi funkcionalan sistem internih kontrola što je dovelo do određenih propusta koje smo naveli u ovom izvještaju, a koji se odnose na sljedeće: nisu dosljedno propisane procedure, rokovi i metodologija za kvartalno utvrđivanje prodajnih cijena prirodnog gasa, nije vršena procjena vrijednosti stalnih sredstava u skladu sa MRS 36 –umanjenje vrijednosti sredstava; Društvo nije poduzimalo aktivnosti radi osiguranja naplate potraživanja putem bankovnih garancija, Društvo nema vlasništvo nad svim nekretninama koje koristi i koje su iskazane u poslovnim knjigama, nije se pratio utrošak goriva po vozilima u skladu sa internim aktom, sklapani su ugovori o djelu za sistematizovana radna mjesta, nisu se dosljedno poštovale procedure provođenja javnih nabavki u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Društvo zastupa **Uprava** i čini je direktor i izvršni direktor. U 2014. godini do 28.03. 2014. godine članovi Uprave su obavljali svoje funkcije kao vršioci dužnosti da bi nakon toga imenovan direktor (ista osoba koja je obavljala funkciju vršioca direktora) i novi izvršni direktor. Saglasnost na Odluku Nadzornog odbora o imenovanju istih dala je Vlada FBiH Odlukom V.broj 443/2104 od 13.03.2014. godine na mandat od 4 godine.

Nadzorni odbor čini 5 članova koji su imenovani odlukom Vlade FBiH V.broj 1299/11 od 24.11.2011. godine. U 2014. godini Nadzorni odbor održao je 8 sjednica. Provedenom revizijom utvrđeno je, kao i u reviziji za 2012. godinu da je imenovani član Nadzornog odbora, ujedno i zaposlenik „Energoinvesta“ na radnom mjestu direktora Sektora. Napominjemo da je Društvo zaključilo poseban Sporazum sa «Energoinvest»-om, po kome «Energoinvest» izvršava spoljnotrgovinske poslove u vezi uvoza gasa. Za ovu uslugu Društvo plaća «Energoinvestu» 1% od ukupne vrijednosti nabavljenog gasa, što je definisano ugovorom. Također smo uočili da se u poslovnoj korespondenciji „Energoinvesta“ prema Društvu pojavljuje navedeni član Nadzornog odbora Društva. Navedeno ukazuje na postojanje sukoba interesa, koje je definisano Zakonom o javnim

preduzećima u FBiH i članom 8 i 13. Etičkog kodeksa Društva. Napominjemo da članove Nadzornog odbora imenuje Vlada FBiH.

Odbor za reviziju imenovan je 13.12.2012. godine Odlukom Skupštine Društva. Odbor je u 2014. godini održao 11 (jedanaest) sjednica, za koje su Nadzornom odboru uredno dostavljani izvještaji. Odbor je donio Strategiju rizika za 2014. godinu u kojoj su utvrđeni ključni rizici sa kojima se društvo suočava i koji predstavljaju značajnu smetnju u ostvarenju postavljenih ciljeva Društva (rizik potraživanja od kupaca, rizik likvidnosti, nabavnih i prodajnih cijena prirodnog gasa, rizik kamatnih stopa, valutni rizik). Na značajne propuste, nedostatke i nepravilnosti u radu i poslovanju ukazano je od strane Odbora za reviziju o čemu su date i preporuke. Međutim, nismo se uvjerali da su se date preporuke i aktivnosti Odbora za reviziju u dovoljnoj mjeri uvažavale.

Nije uspostavljen Odjel za internu reviziju, budući da ne postoji obaveza prema Zakonu o javnim preduzećima FBiH.

Prilikom imenovanja članova Nadzornog odbora postupati u skladu sa odredbama Zakona o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH;

Potrebno je da Uprava uloži dodatni napor kako bi ojačali i unaprijedili nadzor nad funkcionisanjem uspostavljenog sistema internih kontrola.

5. Obavljanje poslova iz nadležnosti Društva

Poslovanje Društva u revidiranoj godini odnosilo se na uvoz, transport i prodaju prirodnog gasa. Društvo posluje u kontinuitetu od 1997. godine kada je osnovano pod nazivom Preduzeće za proizvodnju i transport gasa „BH-GAS“ d.o.o.. Vlada FBiH je donijela Odluku o izmjenama i dopunama navedenog Ugovora 04. maja 2000. godine kojom je preuzela osnivačka prava nad Društvom. Društvo obavlja privrednu djelatnost, upisanu u sudski registar, u oblasti energetike radi sticanja dobiti, razvoja transportnog sistema, te postizanja ostalih ciljeva koje utvrđuje osnivač Društva. Pod obavljanjem privredne djelatnosti, koja ima javni karakter u ostvarivanju utvrđene energetske politike u sektoru prirodnog gasa smatra se:

- Planiranje i razvoj jedinstvenog gasnog sistema u BiH, te usklađivanje i primjena tehničke i zakonske regulative u sektoru prirodnog gasa;
- Predlaganje energetskog bilansa prirodnog gasa;
- Raspodjela gasa između kantona velikih potrošača i distributivnih preduzeća;
- Utvrđivanje tarifnog sistema i cijene prirodnog gasa;
- Izgradnja, održavanje i osiguranje objekata gasnog sistema;
- Uvoz, prodaja i transport gasa.

6. Planiranje i izvještavanje

Trogodišnji poslovno - finansijski plan Društva za period 2014.-2016. godina sačinjen je u maju 2014. godine. U okviru Trogodišnjeg Plana poslovanja, usvojen je Plan poslovanja za 2014. godinu. Uvidom u Poslovno-finansijski plan za 2014.-2016. godinu, konstatovano je da je isti sačinjen u skladu sa usvojenim Pravilima i da sadrži osnovne planske pretpostavke. Poslovno-finansijski plan sadrži i Plan novčanih tokova, Plan investicionih ulaganja, Plan aktivnosti pojedinačnih sektora, Plan javnih nabavki i Studiju rizika. Na navedeni plan Nadzorni odbor je dao saglasnost 23.05.2014. godine, a od strane Skupštine Društva Trogodišnji poslovno finansijski plan usvojen je 19.06.2014. godine. Od strane Skupštine donesen je Zaključak kojim se zadužuje Uprava i Nadzorni odbor da sačine revidirani Plan poslovanja za 2014- 2016. godinu u kojem će predvidjeti reorganizaciju Društva u skladu sa odredbama Nacrta Zakona o gasu u FBiH i Uredbom o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede, te isti dostaviti resornom ministarstvu na usvajanje. Prema Nacrtu Zakona o gasu FBiH razdvajanje podrazumijeva da energetski subjekt koji obavlja dvije ili više djelatnosti u gasnom sektoru, ili uz te djelatnosti obavlja i neku drugu djelatnost koja nije vezana za gasni sektor, dužno je te djelatnosti obavljati funkcionalno razdvojeno. U augustu 2014. godine, u skladu sa navedenim, Društvo je sačinilo Dodatak poslovno finansijskog plana 2014.- 2016. godina u kojem je

navedeno: postojeće stanje u Društvu, Prijedlog razdvajanja djelatnosti, dopunjenu kalkulaciju cijene koštanja za 2015. godinu sa razdvojenim djelatnostima i Plan aktivnosti u cilju primjene Zakona o gasu u FBiH. U Dodatku poslovno finansijskog plana za 2014. – 2016. godinu Društvo je predložilo da se organizuju postojeće djelatnosti u dva odvojena društva i to: „BH Gas“ d.o.o.- Snabdijevač gasa i „BH Gas“ d.o.o. - Operator transportnog sistema. Snabdjevač gasa bi imao osnovnu djelatnost nabavke i prodaje gasa, a operator transportnog gasa bi obavljao osnovnu djelatnost transport gasa kroz vlastiti cjevovodni sistem. Navedeni dodatak usvojen je 09.09.2014. godine od strane Nadzornog odbora i 20.10.2014. godine od strane Skupštine Društva te je isti predočen resornom ministarstvu.

Ukupan prihod od prodaje gasa za 2014. godinu je planiran u iznosu od 120.487.606 KM na osnovu ukupne količine prodaje gasa od 160.765.776 Sm³ po prosječnoj prodajnoj cijeni od 730,49 KM/1000 Nm³. Ukupni troškovi su planirani u iznosu od 118.795.583 KM, a sastoje se od planirane nabavne cijene prirodnog gasa u Sarajevu od 111.276.348 KM, troškova administracije 3.321.654 KM, amortizacije 2.687.225 KM, transportni gubitak 1.095.261KM i troškova održavanja gasovoda 415.095 KM. Ukupna planirana prosječna cijena koštanja gasa je 506 USD/1000 Nm³ (731 KM/1000 Nm³). Pozitivan finansijski rezultat je planiran u iznosu od 991.324 KM.

Planom investicionih ulaganja za 2014. godinu su bila predviđena značajna investiciona ulaganja u iznosu od 7.091.450 KM, od čega se 4.000.000 KM odnosi na izgradnju gasovoda Zenica-Travnik, a najveći dio je planiran za sredstva koja su trebala biti angažovana za isplatu konačnih situacija po ugovorima. Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da je realizovan veoma mali dio investicionih ulaganja, kao i javnih nabavki, a da Društvo nije donijelo Rebalans plana i Plana nabavki.

U 2014. godini, planirane osnovne ekonomske kategorije su u sljedećim iznosima:

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2013. god.	Plan za 2014. god.	Ostvareno u 2014. god.	Indeks (5/3)	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	154.018.203	120.487.607	132.206.641	86	110
II	Rashodi	168.793.747	119.496.282	130.722.587	77	109
III	Dobit prije poreza (I-II)		991.324	1.484.054	-	150
IV	Gubitak (II-I)	14.775.544			-	

Ukupan ostvaren prihod iskazan je u iznosu 132.206.641 KM što je u odnosu na plan veće za 11.719.034 KM ili 10%, a u odnosu na prošlu godinu manji je za 21.811.562 KM. U okviru ostvarenog prihoda najveću stavku čini prihod od prodaje prirodnog gasa u iznosu od 123.018.091 KM, što čini 93% ukupnog prihoda i u odnosu na planirani prihod od prodaje prirodnog gasa je veći za 2.530.484 KM ili 2%, a u odnosu na prethodnu godinu prihodi od prodaje prirodnog gasa manji su za 27.978.014 KM ili 18%. Ostvaren je ukupan obim prodaje gasa u iznosu od 161.962.775 Sm³, što je manje za cca.27.283.203 Sm³ ili 15% od prethodne godine.

Ukupno ostvareni rashodi u 2014. godini iskazani su 130.722.587 KM, što je u odnosu na plan više za 11.226.305 KM ili 9%, a u odnosu na prošlu godinu manji su za 38.071.160 KM ili 33%. U okviru ukupnih rashoda najveću stavku čine rashodi od nabavke prirodnog gasa u iznosu od 123.795.677 KM i veći su za 5.000.094 KM ili 4% u odnosu na planirane rashode od nabavke prirodnog gasa, a manji su za 19.163.551 KM ili 13% u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna nabavna cijena prirodnog gasa u 2014. godini je iznosila 770,20 KM/1000 Nm³, dok je ista u prethodnoj godini iznosila 753,16 KM/1000 Nm³, a prosječna prodajna cijena iznosila je 757,48 KM. Ukupna vrijednost javnih nabavki iznosila je 165.469 KM KM, što je znatno manje od planiranog.

Plan investicijskih ulaganja i javnih nabavki treba biti zasnovan na realnim mogućnostima za period na koji se odnosi.

6.1 Prihodi

U finansijskim izvještajima za 2014. godinu, ukupno ostvareni prihodi iskazani su 132.206.641 KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine manje za 21.811.562 KM ili 14,2 %.

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su kako slijedi:

	01.01. - 31.12.2014.	01.01. - 31.12.2013.
PRIHODI	132.206.641	154.018.203
Poslovni prihodi	123.139.237	151.034.271
Prihodi od prodaje robe	123.089.890	150.991.393
Prihodi od prodaje učinaka	1.400	0
Ostali poslovni prihodi	47.947	42.878
Finansijski prihodi	546.211	2.825.476
Ostali prihodi i dobici	8.521.193	158.456

Računovodstvenim politikama, usklađenim sa zahtjevima iz standarda, uređene su politike vrednovanja i iskazivanja prihoda. Prihodi se priznaju kada postoji vjerovatnoća priliva ekonomskih koristi u Društvo i kad se te koristi mogu pouzdano izmjeriti. Prihodi se vrednuju po fer vrijednosti naknade koja je primljena ili se potražuje, pri čemu se uzima u obzir iznos svakog diskonta i rabata, kao i iznos drugih popusta koji su odobreni kupcu. Isto tako, ako je u vrijednost potraživanja ili naplaćenog prihoda uračunata i kamata, fer vrijednost naknade utvrđuje se u iznosu koji se potražuje, umanjen za kamatu koja se knjiži kao prihod od finansiranja.

6.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi iskazani su 123.139.237 KM što je 93,14% ukupnih prihoda. U odnosu na prethodnu godinu manji su za 27.895.034 KM ili 18,47%. U okviru poslovnih prihoda, prihodi od prodaje robe su 123.089.890 KM, prihodi od prodaje učinaka 1.400 KM i ostali poslovni prihodi 47.947 KM.

Prihodi od prodaje robe odnose se na prihode od prodaje gasa distributivnim preduzećima, velikim industrijskim potrošačima i ostalim korisnicima. Prodajna cijena formira se na osnovu kretanja nabavnih cijena prirodnog gasa i ostalih troškova poslovanja, pri čemu značajnu ulogu ima kurs USD, obzirom da je uvoz i transport gasa do Zvornika izražen u USD. Prema izvještaju o poslovanju za 2014. godinu najveću stavku cijene koštanja gasa čini vrijednost prirodnog gasa po računima Gazproma u visini od 73,64% zatim transport do Zvornika 21,65%, te ostali troškovi nabavke (uvoznička provizija, transport kroz RS i dr.) 1,38%. Navedeno znači da ukupni troškovi nabavke gasa čine 96,66% od ukupne cijene koštanja (770,20 KM/1000 Sm³), a čak 98,27% od prosječne prodajne cijene, koja je u 2014. godini iznosila 757,48 KM/1000 Sm³. Amortizacija stalnih sredstava čini 1,14% ukupne cijene koštanja, a troškovi administracije i održavanja 2,20%. Potrebno je istaći da je ostvarena prosječna prodajna cijena u 2014. godini iznosila 757,48 KM/1000 Sm³, dok je cijena koštanja iznosila 770,20 KM/1000 Sm³ prosječno na nivou godine. Razlika između ove dvije cijene predstavlja gubitak iz poslovnih aktivnosti, gdje prodajne cijene prema distributivnim preduzećima nisu pratile nabavnu cijenu gasa, što je direktno prouzrokovalo negativan rezultat iz poslovnih aktivnosti.

Potrošači su grupisani u sljedeće skupine:

- distributivna preduzeća koja vrše dalju distribuciju prirodnog gasa preko svoje distributivne mreže ili gas koriste za proizvodnju toplotne energije (KJKP Sarajevogas, Visoko Ekoenergija, Zvornikstan);
- veliki industrijski potrošači (Arcelor Mittal Zenica, Energtek Herz);
- srednji i mali industrijski potrošači-6 potrošača od kojih su najveći IGM Visoko, T.C. Kakanj, Željezara Ilijaš, Cimos Zenica, EPS Laštro i ŽGP.

Način formiranja prodajnih cijena prirodnog gasa zavisi od skupine potrošača, tako da saglasnost na odluku Nadzornog odbora Društva za veleprodajnu cijenu gasa za distributivne kompanije daje Vlada Federacije BiH na osnovu prethodne saglasnosti resornog Ministarstva i Federalnog ministarstva trgovine, dok se cijene za srednje i male industrijske potrošače slobodno formiraju, uz prethodno odobrenje Nadzornog odbora i iste se utvrđuju u KM. Prodajne cijene za velike industrijske potrošače ugovorene su u USD i koriguju se svakog kvartala u zavisnosti od kretanja nabavne cijene Gazprom Exporta i ino transportera.

Prodajna cijena prirodnog gasa za distributivna preduzeća od 754 KM/1000 Sm³, u skladu sa Odlukom Vlade FBiH o davanju saglasnosti na cijenu prirodnog gasa: V broj 935/2013 od 03.09.2013. godine, prenesena je iz III kvartala 2013. godine i bila je na snazi tokom čitave 2014. godine. Kod srednjih i malih industrijskih potrošača, čije cijene nisu predmet neposrednog odobravanja od strane Vlade FBiH, već Nadzornog odbora, tek u IV kvartalu, od novembra 2014. godine su vršene korekcije prodajne cijene,

shodno kretanju ulaznih parametara. Tako je cijena od 775,00 KM/1000 Sm³, koja je bila u primjeni u I, II i III kvartalu, u IV kvartalu, od novembra, povećana na 806,00 KM/1000 Sm³.

Članom 31. Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede, utvrđeno je da Vlada FBiH na prijedlog Federalnog ministarstva trgovine, uz prethodno pribavljeno mišljenje resornog Ministarstva, snabdjevaču gasom tarifnih kupaca (distributivnih preduzeća) koji obavljaju javnu uslugu u FBiH, će regulisati cijenu za snabdijevanje gasom. Regulisanje cijene prirodnog gasa za tarifne kupce će se zasnivati na osnovu cijene nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu kao polazne osnove za kalkulaciju, definisanih perioda isporuke, odnosa planiranih količina i realizovanih količina gasa, sezonske ili dnevne dinamike isporuke tarifnim kupcima, odnosa ugovorenog i isporučenog kvaliteta gasa, kao i ostalih kalkulativnih elemenata cijene isporučenog gasa. **Međutim, navedenom Uredbom i internim aktima Društva nisu detaljno propisani procedura, rokovi i metodologija za kvartalno utvrđivanje prodajnih cijena prirodnog gasa.**

Nabavna cijena gasa i troškovi transporta su se kvartalno korigovali (povećavali i smanjivali) u skladu sa međunarodnim ugovorima i imajući u vidu gore navedeno, prodajna cijena distributerima se nije kvartalno utvrđivala niti adekvatno pratila promjenu cijena nabavke gasa. Navedeno je imalo za posljedicu da je i ove kao i prethodnih godina prosječna cijena koštanja gasa uvijek bila veća od prosječne prodajne cijene što ima direktnog uticaja na gubitak iz prodaje gasa odnosno gubitak iz poslovnih aktivnosti Društva.

Ostali poslovni prihodi iskazani u iznosu od 47.947 KM i odnose se na odgođene prihoda za donirane cijevi od „Setro“ Kreševo 42.878 KM i naplate štete na gasovodu od osiguranja 5.069 KM.

Preporuka:

Potrebno je internim aktima Društva detaljno propisati proceduru, rokove i metodologiju za kvartalno utvrđivanje prodajnih cijena prirodnog gasa.

6.1.2 Finansijski prihodi

Finansijski prihodi iskazani su 546.211KM i u odnosu na prošlu godinu manji su za 2.279.265 KM ili 80,67 %. Odnose se na prihode od zateznih i ostalih kamata 11.392 KM i prihode od pozitivnih kursnih razlika 534.819 KM. Prihodi od kursnih razlika su nastali kao rezultat pozitivne kursne razlike u kursu USD na osnovu ulaznih deviznih faktura, po osnovu deviznih računa na kojima su evidentirani prilivi i odlivi novčanih sredstava iskazanih u USD, kao i kursne razlike nastale po deviznim izlaznim fakturama.

6.1.3 Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici iskazani su 8.521.193 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 8.362.737 KM i odnose se na prihode od ukidanja dugoročnih rezervisanja po osnovu ukalkuliranih obaveza za kamate po kreditima koji su iskniženi u korist kapitala (rezervi), što je detaljnije objašnjeno u tački 7.4.1 Izvještaja.

6.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u ukupnom iznosu od 130.722.587 KM i manji su za 38.071.160 KM ili 23% od rashoda ostvarenih u prethodnoj godini. Struktura iskazanih rashoda je slijedeća:

	01.01.-31.12.2014.	01.01.-31.12.2013.
RASHODI	130.722.587	168.793.750
Poslovni rashodi:	123.809.252	143.553.131
Nabavna vrijednost prodane robe	119.665.041	138.687.131
Materijalni troškovi	83.532	94.264
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	2.072.602	2.027.448
Troškovi proizvodnih usluga	168.845	242.941
Amortizacija	1.413.745	2.081.807
Nematerijalni troškovi	396.552	404.652
Povećanje vrijednosti zaliha učinka	-	-
Finansijski rashodi	6.908.902	3.164.493
Ostali rashodi i gubici	4.433	22.076.126

6.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su 123.809.252 KM i manji su za 19.743.879 KM ili 14% u odnosu na prethodnu godinu, a čine ih: nabavna vrijednost prodate robe 119.665.041 KM, materijalni troškovi 83.532 KM, troškovi plaća i ostalih ličnih primanja zaposlenih 2.072.602 KM, troškovi proizvodnih usluga 168.845 KM, amortizacija 1.413.745 KM, troškovi rezervisanja 8.935 KM i nematerijalni troškovi 396.552 KM.

6.2.1.1 Nabavna vrijednost prodate robe

Nabavna vrijednost prodate robe predstavlja najznačajniji poslovni rashod i iskazana je 119.665.041 KM, a odnosi se na nabavku prirodnog gasa u 2014. godini. Tokom 2014. godine uvezeno je 160.765.109 Nm³ prirodnog gasa, za što je ruskom isporučiocu Gazpromu plaćeno 91.098.135 KM. Prosječna nabavna cijena Gasproma po 1000 Nm³ je u 2014. godini iznosila 379,61 USD, što je u odnosu na prethodnu godinu niže je za 43,15 USD ili 10,21% kada je nabavna cijena iznosila 422,76 USD. U toku 2014. godine ruska cijena je registrovala rast u II i III kvartalu, dok je u I i IV kvartalu bila znatno manja. Iako je ruska cijena zabilježila pad u odnosu na prethodnu godinu, na cijenu nabavke gasa velik uticaj je imao porast kursa USD-a koji je u 2014. godini iznosio 1,49206 KM/USD (prosječni), a u 2013 godini 1, 46696 KM/USD. Transport kroz Mađarsku je iznosio 17.892.194 KM (više za 10%) bez penala, a ukupna vrijednost godišnjih penala iznosila je 1.530.456 KM. Ukupni prosječni troškovi transporta kroz Mađarsku na 1000 Nm³ sa godišnjim penalima ostvareni su u visini 80,90 USD (prosječna cijena sa penalima), što je u odnosu na planirane (55,5 USD) više za 45,77%, a u odnosu na ostvarene iz prethodne godine viši su čak za 110%. Transport kroz Srbiju iskazan u iznosu od 6.446.719 KM što je u odnosu na planirane više za 1,85%.

6.2.1.2 Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su 83.532 KM što je u odnosu prethodnu godinu manje za 10.732 KM ili 11%, a odnose se na: utrošene sirovine i materijal 20.583 KM, energiju i gorivo 53.653 KM, rezervne dijelove 8.768 KM i otpis sitnog inventara i auto guma 527 KM.

Troškova sirovina i materijala odnose se na: troškove materijala za tekuće održavanje 13.507 KM, troškove kancelarijskog materijala i materijala za čišćenje 7.076 KM.

Troškovi energije i goriva čine troškovi: električne energije 34.995 KM, goriva 17.654 KM, rezervnih dijelova 8.768 KM, ostali troškovi energije i goriva 977 KM i otpis sitnog alata, inventara i HTZ opreme 528 KM.

Troškovi rezervnih dijelova sastoje se od: troškova rezervnih dijelova za održavanje opreme 977 KM i rezervni djelovi za transportna sredstva 7.781 KM.

6.2.1.3 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

U okviru poslovnih rashoda značajni su izdaci za plaće i naknade plaća, a njihova struktura je:

	01.01.-31.12.2014.	01.01.-31.12.2013.
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	2.072.602	2.027.448
Troškovi plaća zaposlenih	1.671.584	1.606.272
Troškovi ostalih primanja, naknada i mater.prava	244.358	253.756
Troškovi naknade ostalim fizičkim licima –ugovori o djelu, članovima odbora i komisija	156.660	167.420

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja zaposlenih iskazani 2.072.602 KM i isti su na nivou prošlogodišnjih.

Na ime troškova plaća zaposlenim iskazano je 1.671.584 KM, a odnosi na bruto plaće zaposlenih u 2014. godini. Najviša plaća isplaćena je 3.620 KM, a najniža 736 KM. Prosječno isplaćena neto plaća u 2014. godini iznosila je 1.775 KM.

Troškovi službenih putovanja zaposlenih iskazani su 45.209 KM, a odnose se na troškove dnevnica, smještaja i prevoza za službena putovanja u zemlji i inostranstvu. Od ukupno navedenih troškova službenih putovanja najveći dio odnosi se na troškove službenih putovanja u inostranstvu 32.327 KM (dnevnice, troškovi smještaja, i troškovi prevoza u inostranstvu).

Ostala primanja naknada i materijalnih prava zaposlenih iskazana su 199.149 KM. Na navedenoj poziciji iskazani su sljedeći izdaci: naknade za topli obrok 146.084 KM, naknada za ishranu i smještaj na terenu 9.194

KM, naknade troškova prevoza javnim prevozom 27.472 KM, pomoći i naknade troškova zaposlenim, liječenje i troškovi sahrana 7.442 KM, kotizacije za seminare, savjetovanja, simpozije i stručno usavršavanje 7.657 KM, ostali troškovi i druga materijalna prava zaposlenih 1.300 KM

Naknade članovima odbora, komisija i sl. iskazane su 102.954 KM, a odnose se na troškove članovima Nadzornog odbora 78.052 KM, troškove naknada Odboru za reviziju 24.160 KM i troškove naknada članovima Skupštine društva 742 KM.

Naknade Nadzornog odbora isplaćivane su na osnovu pojedinačnih ugovora sa članovima Nadzornog odbora, a u skladu sa Odlukom Skupštine Društva o imenovanju kandidata Nadzornog odbora od 26.12.2011. godine. Ugovorima je regulisano da predsjedniku Nadzornog odbora pripada naknada u visini neto iznosa od 1,5 prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji u prethodna tri mjeseca prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, a članovima Nadzornog odbora mjesečna naknada iznosi 80% od iznosa mjesečne naknade za predsjednika Nadzornog odbora.

Naknade Odbora za reviziju isplaćivane su na osnovu pojedinačnih ugovora sa predsjednikom i članovima Odbora za reviziju. Ugovorima je regulisano da predsjedniku Odbora za reviziju pripada naknada u mjesečnom iznosu u visini jedne polovine (50%) naknade koja bude utvrđena za predsjednika Nadzornog odbora, a za članove Odbora za reviziju u visini jedne polovine (50%) naknade koja bude utvrđena članovima Nadzornog odbora.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani su 53.706 KM, a odnose se na troškovi naknada po osnovu ugovora o djelu. U 2014. godini Društvo je zaključilo ugovor o djelu sa 9 fizičkih lica. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, konstatovali smo da su ugovori o djelu u 2014. godini **tokom cijele godine zaključivani za poslove: usluge konsultanta za razvoj korporativnog poslovanja i odnosa sa potrošačima i drugi poslovi, stručna interna revizija, finansijska kontrola, davanje izvještaja o provedenoj reviziji, savjetnik za odnose sa javnošću. Imajući u vidu da navedena radna mjesta predstavljaju redovne poslove, ne može se potvrditi opravdanost angažovanja fizičkih lica za obavljanje navedenih poslova kao ni njihovu isplatu.**

Također, obzirom da bi se ugovori o djelu trebali zaključivati za potrebe obavljanja određenog ugovorenog jednokratnog posla koji traje dok se ugovoreni posao ne izvrši, a imajući u vidu da su isti zaključivani tokom cijele godine ne može se potvrditi opravdanost angažovanja istih. Uvidom u potpisane ugovore o djelu i utvrđenu naknadu po istim, revizorskom timu nisu prezentirani kriteriji koji su se primjenjivali prilikom utvrđivanja visine naknade. **Obzirom na naprijed navedeno, ne može se potvrditi opravdanost zaključivanja ugovora o djelu za redovne poslove, kao i način utvrđivanja visine naknade po istima, što je u suprotnosti sa postojećim zakonskim propisima.**

Potrebno je ugovore o djelu u skladu sa zakonskim propisima zaključivati jednokratno, na određeno vrijeme, sa tačno definisanim poslovima koje treba obaviti.

6.2.1.4 Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su 168.845 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 74.096 KM ili 44%. U okviru proizvodnih usluga najznačajniji su: troškovi zakupa 101.819 KM, troškovi usluga održavanja 37.278 KM, troškovi ostalih usluga 29.243 KM.

Troškovi zakupa iskazani su 101.819 KM, a odnose se na troškove zakupa poslovnog prostora u poslovnoj zgradi Energoinvesta. Mjesečna vrijednost zakupljenog poslovnog prostora i parkinga, u skladu sa ugovorom, iznosi 8.175,60 KM bez PDV-a.

Troškovi usluga održavanja iskazani su 37.278 KM, a odnose se na usluge tekućeg održavanja 27.561 KM, usluge održavanja softvera 5.653 KM, usluge održavanja transportnih sredstava 4.064 KM.

Troškovi ostalih usluga iskazani su 29.243 KM, a odnose se na zaštitarske usluge 27.896 KM i troškove objavljivanja 1.347 KM.

6.2.1.5 Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su 396.552 KM. U okviru nematerijalnih troškova najznačajniji su: troškovi poreza, naknada, taksi i drugih dadžbina u iznosu od 125.114 KM (iste se najvećim djelom odnose se na naknade za šume 92.544 KM), troškovi članskih doprinosa i sl. obaveza 74.863 KM (članarine turističkim zajednicama i , privrednim komorama i strukovnim udruženjima i asocijacijama), troškovi neproizvodnih

usluga 54.848 KM, troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga 45.098 KM, troškovi premija osiguranja 44.100KM i ostali nematerijalni troškovi 38.672 KM.

6.2.2 Finansijski rashodi

Finansijski rashodi iskazani su 6.908.902 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 3.744.409 KM ili 118%. Navedeni rashodi se odnose na rashode po osnovu kamata 695.101 KM, negativne kursne razlike 5.514.107 KM i ostale finansijske rashode 699.694 KM.

Rashodi kamata iskazani su u iznosu od 695.101 KM, preko 48% se odnosi na redovne i zatezne kamate po kratkoročnim revolving kreditima, a 52% na kamate po ino kredita (IBRD, IDA i EBRD).

Negativne kursne razlike iskazane 5.514.102 KM, a odnose se na negativne kursne razlike po osnovu obaveza po kreditima i zajmovima 2.776.865 KM, obaveze po osnovu obaveza prema ino-dobavljačima 2.498.315 KM i razlike nastale na osnovu stanja na deviznim računima 238.927 KM. Društvo ne može direktno uticati na visinu ovih rashoda jer je cijena prirodnog gasa kao i transportnih troškova određena osnovnim ugovorima koji su iskazani u USD.

U okviru **ostalnih rashoda finansiranja** iskazanih 699.694 KM evidentirani su troškovi penala na ime kašnjenja u plaćanju prema Gazprom Exportu i takse na nepovučena sredstva koju obračunava EBRD. Na kontu Ostalih finansijskih rashoda na kraju godine evidentiran je ukupan iznos od 699.694 KM, od čega se najveći dio ili cca 74% odnosi na penale za kašnjenje u plaćanju prema Gazprom Exportu, te 18% na naknade za obradu/produženje kratkoročnih revolving kredita. Ostatak se odnosi na taksu na nepovučena sredstva po kreditu EBRD 38770 i penale za kašnjenje u plaćanju prema FGSZ i Srbijagasu.

6.2.3 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su 4.433 KM, a odnose se na gubitke od otuđenja postrojenja i opreme (mašina). U prethodnoj godini na ovoj poziciji bili su iskazani ostali rashodi i gubici u iznosu 22.076.126 KM, a odnose se na otpisana potraživanja od preduzeća Birač Zvornik kod kojeg je pokrenut stečajni postupak.

6.3 Finansijski rezultat

U 2014. godini iskazana je pozitivan finansijski rezultat (dobit) u iznosu od 1.484.054 KM dok je u prethodnoj godini iskazan gubitak u iznosu od 14.850.950 KM. Ostvarena dobit najvećim dijelom rezultat je ostvarenih prihoda po osnovu isknjiženih rezervisanja za kamate od 8.521.193 KM (koja su vršena od 2002.-2012. godine) u korist ostalih prihoda po kreditima. Skupština društva je 14.05.2015. godine donijela Odluku o raspodjeli dobiti na način da je ostvarena dobit raspodjeljena za pokriće gubitka iz ranijih godina.

7. Stalna i tekuća sredstva, kapital i obaveze

7.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Na datum bilansa knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava i dugoročnih plasmana iskazana je u slijedećim iznosima:

	31.12.2014.	31.12.2013.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	51.158.835	52.269.594
Nematerijalna sredstva	30.148	42.437
Nekretnine, postrojenja i oprema	49.771.324	51.135.038
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	45.684	45.703
Dugoročni finansijski plasmani	1.311.679	1.046.416

Nematerijalna sredstva uključuje ulaganja u softverske aplikacije i ulaganja u tuđa sredstva (zakupljeni poslovni prostor u kojem je sjedište Društva), iskazuje se po historijskom trošku nabavke umanjenom za ispravku vrijednosti i eventualno umanjeње vrijednosti. Društvo primjenjuje linearnu metodu amortizacije kroz procjenjeni vijek trajanja. Nematerijalna sredstva iskazana su u iznosu od 30.148 KM (nabavna vrijednost 209.720 KM, ispravka vrijednosti 179.572 KM), a čine ih: softveri 18.698 KM i ulaganja u poslovni prostor 11.450 KM.

Povećanje nematerijalnih sredstava u 2014. godini iskazano je u iznosu od 3.927 KM, a odnosi se na ulaganja u softver 2.329 KM i ulaganja u iznosu 1.598 KM koja se odnose na adaptaciju zakupljenog prostora. Smanjenje vrijednosti nematerijalne imovine od 16.217 KM odnosi se na obračunatu amortizaciju.

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju najveći dio stalnih sredstava. Struktura i promjene na ovoj imovini u 2014. godini daju se u slijedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Građevinski Objekti	Postroj. i oprema	Alati, pog. i kan.nam.	Transp. sredstva	Mat.sr. u pripremi i ostala	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8
1 Nabavna vrijednost							
na dan 31.12.2013.	1.772.515	64.666.597	5.549.809	872.487	306.566	40.829.886	113.997.860
direktna povećanja u 2014.				5.624	499	36.507	42.630
prenos sa pripreme		7.332					7.332
otuđenje i rashodovanje		(6.804)	(133.690)	(15.778)		(3.972)	(160.244)
na dan 31.12.2014.	1.772.515	64.667.125	5.416.119	862.333	307.065	40.862.421	113.887.578
2 Akumulir.amortizacija						0	
na dan 31.12.2013.		57.480.272	4.554.269	643.219	185.062	0	62.862.822
amortizacija za 2014.		922.662	203.991	89.169	37.610		1.253.432
na dan 31.12.2014.		58.402.934	4.758.260	732.388	222.672	0	64.116.254
3 Neto knjigov.vrijednost							
na dan 31.12.2013.	1.772.515	7.186.325	995.540	995.540	121.504	40.829.886	51.135.038
na dan 31.12.2014.	1.772.515	6.264.191	657.859	129.945	84.393	40.862.421	49.771.324

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazane su u iznosu od 49.771.324 KM (nabavna vrijednost 113.887.578 KM, ispravka vrijednosti 64.116.254 KM). Prema računovodstvenim politikama Društva, nabavna vrijednost neke stavke materijalnog stalnog sredstva će biti priznata kao sredstvo kada Društvo donese Odluku o nabavci materijalnih sredstava, ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi povezane s tim sredstvom priticati u Društvo i ako se nabavna vrijednost stalnog sredstva može pouzdano izmjeriti. U materijalna stalna sredstva svrstavaju se i rezervni dijelovi i pomoćna oprema kada se isti koriste uz opremu, kada se očekuje da će se koristiti duže od jedne godine i kada se očekuje da će njihova upotreba biti uz određeno materijalno stalno sredstvo. Stalna sredstva se vrednuju i iskazuju po trošku nabave, odnosno po nabavnoj vrijednosti.

U okviru ove grupe karakteristične su slijedeće pozicije:

- **Zemljište** iskazano 1.772.515 KM i na ovoj poziciji u 2014. godini nije bilo promjena;
- **Građevinski objekti** iskazani su 6.264.191KM (nabavne vrijednosti 64.667.125 KM, ispravke vrijednosti 58.402.934 KM), a čine ih po nabavnoj vrijednosti: prilazni putevi 271.719 KM; mostovi 226.884 KM, objekti vodovoda, kanalizacije i pročišćavanja otpadnih voda 15.050 KM, ograde za gasovode 262.436 KM, zgrade - stari gasovod 534.700 KM, gasovod Kladanj –Sarajevo 34.121.188 KM, zgrada u Reljevu 1.240.840 KM, gasovod Semizovac-Zenica 22.338.094 KM, zgrada MRS Visokom 236.274 KM, gasovod Visoko-Brnjaci 5.184.682, zgrada MRS Brnjaci 126.559 KM i gasovod Donja Vratnica 108.699 KM. Smanjenje vrijednosti građevinskih objekata u 2014. godini izvršeno je za obračunatu je amortizaciju od 922.662 KM i otpis po godišnjem popisu od 6.804 KM, a povećanje od 7.332 KM odnosi se na ispravke knjiženja sa pozicije opreme za gasovod na ulaganja u gasovod Kladanj-Sarajevo i gasovod Semizovac- Zenica;
- **Postrojenja i oprema** iskazani su 657.859 KM (nabavne vrijednosti 5.416.119 KM; ispravke vrijednosti 4.758.260 KM), a čine ih po nabavnoj vrijednosti: računarska oprema 226.771 KM; telemetrija 283.447 KM; telefonska oprema i oprema za kopiranje 6.035 KM; ostala uredska oprema 6.238 KM; uređaji za zagrijavanje i hlađenje 7.539 KM; telefonska centrala 26.486 KM, dizel elektro agregati 68.889 KM, oprema za građevinarstvo 12.013 KM, oprema za gasovode 4.639.371 KM, oprema za seizmološko ispitivanje 71.474 KM, grafoskopi, foto aparati i projektori 16.691 KM i ostala oprema KM.51.165 KM. Smanjenje vrijednosti postrojenja i opreme izvršeno

je za obračunatu amortizaciju 203.991 KM i za rashodovanje opreme po popisu za 2014. godinu zbog dotrajalosti i neupotrebljivosti 133.690 KM;

- **Alati, pogonski i kancelarijski namještaj** iskazani su 129.945 KM (nabavne vrijednosti 862.333 KM; ispravke vrijednosti 732.388 KM), a čine ih mjerni i kontrolni instrumenti, kancelarijski namještaj i ostala tehnička oprema. Zbog dotrajalosti i neupotrebljivosti u 2014. godini rashodovana je oprema i kancelarijski materijal sadašnje vrijednosti od 15.778 KM;
- **Transportna sredstva** iskazana su 84.393 KM (nabavne vrijednosti 307.065 KM; ispravke vrijednosti 222.671 KM), a čine ih po nabavnoj vrijednosti: putnički automobili 126.626 KM, dostavna vozila 150.902 KM, prikolice 4.777 KM i viljuškari 24.760 KM;
- **Nekretnine postrojenja i opreme u pripremi** iskazani su 40.862.422 KM a odnose se na gradnju gasovoda Zenica-Travnik. Ukupna vrijednost cijelog projekta uključujući nabavku cijevi, troškove eksproprijacije i druge troškove iznosila je 21.369.080 EUR, a za njegovu realizaciju obezbijedena su sredstva iz kredita Evropske banke za obnovu i razvoj u ukupnom iznosu od 17.000.000 EUR-a na osnovu sklopljenog kreditnog ugovora od 27.01.2010. godine od čega su do sada povučena sredstva u iznosu od 14.804.035 EUR, a vraćeno je 1.577.533 EUR-a. Za realizaciju projekta urađena je Tehno-ekonomska studija gasifikacije Srednjobosanskog kantona u 2006. godini, a u realizaciju projekta se krenulo 5 godina kasnije bez revizije iste. Vlada ovog kantona se obavezala da će u skladu sa Sporazumom o razvoju distributivne mreže od 25.01.2010. godine objavljivati tendere za dodjelu koncesija za distribuciju gasa u četiri općine Kantona ali prema saznanjima Društva poziv za dodjelu koncesije objavljen je samo jednom u 2012. godini. Društvo kao investitor, zaključilo je 23.01.2012. godine Ugovor za izvođenje radova i nabavku opreme sa Konzorcijem Monter Strojarske montaže d.d. Zagreb (nosilac projekta) i GP Put d.d Sarajevo (član) u vrijednosti od 12.495.030 EUR, a rok za završetak radova je bio 31.10.2013.godine. Nadzor nad izgradnjom gasovoda vršio je Konzorcij Institut IGH d.d. Zagreb (nosilac), Elmon Inženjering d.o.o. Sisak i Komsel d.o.o. Zagreb (članovi) sa kojima je potpisan Ugovor 25.01.2012. godine u ukupnoj vrijednosti od 378.110 EUR. Na osnovu obavijesti Izvođača o završetku radova, nadzorni organ je 27.11.2013. godine izdao izvođaču potvrdu o preuzimanju radova. Nakon toga, Društvo je izvršilo pregled objekta i na osnovu konstatovanih nedostataka 28.02.2014. godine uputilo Izvođaču i nadzoru Obavijest o nezadovoljstvu u vezi sa izvedenim radovima koji bitno utiču na funkcionalnost, sigurnost i korištenje objekta. S uočenim nedostacima se složio i nadzorni organ koji je uputio dopis u kojem se navodi da se obustavi plaćanje zadnje privremene situacije za oktobar 2013. godine dok se ne otklone konstatovani propusti. Izvođač radova je 12.03.2014. godine obavjestio Društvo da završetkom radova prestaje njihova briga za gasovod, zbog čega je nadzorni organ zauzeo stav da ne želi izdati novi Certifikat o preuzimanju radova. Zbog navedenog, Društvo je 21.03.2014. godine sa izvođačem radova »Monter« d.o.o Zagreb raskinulo ugovor. Za objekat do danas nije izdato odobrenje za upotrebu od strane nadležnog, Federalnog ministarstva prostornog uređenja, koje je 15.05.2014. godine dostavilo Zaključak i Izvještaj Komisije za tehnički pregled u kojem je navedeno da konstatovani nedostaci bitno utiču na sigurnost i funkciju gasovoda i dat je rok Društvu od 90 dana za njihovo otklanjanje. Društvo je na nakon uvida u naprijed navedeni Zaključak pokrenulo upravni spor kod kantonalnog suda u Sarajevu, navodeći da je predmetni zaključak nezakonit jer Federalno ministarstvo prostornog uređenja odnosno imenovana Komisija nije navela bitne stavke koje utiču na funkcionalnost i sigurnost gasovoda, već su svoj izvještaj bazirali na zapisnike nadzornog organa bez provjere na terenu zbog čega ista nije izvršila svoj zakonom propisani zadatak. Zbog svega naprijed navedenog, preuzimanje gasovoda od strane Društva, kao ni tehnički prijem od strane nadležnog Federalnog ministarstva prostornog uređenja ni do danas nije izvršen. Društvo nije platilo posljednju situaciju izvođaču radova u iznosu

od 493.149,90 EUR, niti posljednju situaciju nadzornom organu u iznosu od 25.000 EUR, kao ni zadržane retencije (10%od vrijednosti ugovora) 1.200.000 EUR izvođaču i 17.500 EUR-a Nadzoru. Radi prevazilaženja nastalog problema, Društvo je 20.01.2015. dostavilo dopis Vladi FBiH i resornom ministarstvu o statusu ovog projekta i planovima pokretanja pravne zaštite naknade štete pred Vanjskotrgovinskom komorom BiH. Potrebno je istaći da, osim što gasovod nije pušten u funkciju, na ovom području ne postoji niti jedan potencijalni kupac, odnosno korisnik gasne mreže, jer distributivna mreža na lokaciji gasovoda još nije izgrađena. Ovde se postavlja pitanje zašto se svih ovih godina nije uradila revizija studije izvodljivosti navedene investicije i zašto se nisu poduzele aktivnosti kako bi se zajedno sa Srednjobosanskim kantonom poduzele aktivnosti na izgradnji distributivne mreže.

Na osnovu naprijed navedenog, ne može se potvrditi opravdanost ulaganja u izgradnju gasovoda Zenica-Travnik prije svega imajući u vidu ishod navedene problematike s jedne strane i uloženi sredstava s druge strane. Navedeno može imati negativne posljedice na likvidnost i poslovni rezultat Društva u dijelu ne pritanja ekonomskih koristi u skorijem periodu odnosno neostvarivanja prihoda od puštanja u funkciju gasovoda kojima bi se izmirile već ugovorene obaveze prema kreditorima i ostvarivali pozitivni efekti na ukupno poslovanje Društva. Uzimajući u obzir neizvjesnost ishoda nastalog problema, ova investicija ne zadovoljava definiciju sredstva u skladu sa zahtjevima paragrafa 89. i 90. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, jer postoji neizvjesnost da će ista generirati ekonomsku korist u skorijem periodu zbog nedostatka distributivne mreže na lokaciji gasovoda Zenica-Travnik. Zbog navedenog Društvo je 31. decembra 2014. godine trebalo izvršiti test na umanjeње vrijednosti investicija u toku kako bi utvrdilo odstupanje nadoknadive vrijednosti imovine od knjigovodstvenog iznosa kako definiše Međunarodni računovodstveni standard 36. Umanjenje Umanjenje vrijednosti sredstava.

Ostala stalna materijalna sredstva u iznosu od 45.685 KM odnose se na umjetničke slike i knjige koje se vode u evidencijama Društva.

Dugoročni finansijski plasmani iskazani su 1.311.679 KM i odnose se potraživanja od kupca AD Zvornikstan Zvornik u skladu sa sklopljenim Ugovorom o reprogramiranju duga od 14.10.2014. godine. Ugovorom o reprogramiranju duga utvrđen je dug u ukupnom iznosu od 1.683.700 KM sa rokom otplate do 31.10.2019. godine. Na ovoj poziciji iskazan je dugoročni iznos duga po utvrđenom planu izmirivanja za period od 2016. do 2019. godine, dok je dio koji se odnosi na 2015. godinu u iznosu od 372.021 KM knjižen na kratkoročnim potraživanjima od naprijed navedenog kupca.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se po linearnoj metodi otpisa i to za svako pojedinačno sredstvo. Osnovicu za amortizaciju čini nabavna vrijednost stalnog sredstva odnosno bruto knjigovodstvena vrijednost. Najmanje jednom u toku svake finansijske godine, Društvo donosi Odluku o primjeni metode amortizacije materijalnih stalnih sredstava i preostalog vijeka upotrebe kao svoju računovodstvenu politiku koja se primjenjuje na cjelokupnu skupinu materijalnih stalnih sredstava. Stope amortizacije materijalnih stalnih sredstava, utvrđuje Nadzorni odbor Društva na prijedlog Direktora Društva, najmanje jednom godišnje (krajem godine). Nadzorni odbor je 29.12.2014. godine donio Odluku o amortizaciji stalnih sredstava u 2014. godini sa procijenjenim korisnim vijekom trajanja i stopama amortizacije za raspoloživa stalna materijalna sredstva:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
-Nematerijalna sredstva	5	20
-Gasovod	20	5,00
-Oprema za gasovod	8	12,50
-Antenski sistemi	8	12,50
-Dizel agregati od 40-100	8	12,50
-Alati električni	7	14,30
-Namještaj i ostala kancelarijska oprema	od 5,55 do 14	7-18

-Putnički automobili	6,50	15,50
-Računarska oprema	5	20,00
-Potapajuće pumpe	5	20,00

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Društvo na datum bilansa, **nije vršilo procjenu** postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9 i ostalim zahtjevima iz MRS 36–Umanjenje vrijednosti sredstava.

Vlasništvo nad nekretninama

Društvo raspolaže podacima o ukupnom broju nekretnina na koje se odnosi imovinsko - pravna problematika, odnosno koliko je građevinskih objekata sa zemljištem u vlasništvu Društva; koliko je građevinskih objekata na kojima nisu riješeni imovinsko - pravni odnosi te su pokrenuti postupci za rješavanje prava vlasništva kod nadležnih organa. Od ukupnog broja građevinskih objekata sa zemljištem Društvo nad samo 5 objekata ima vlasništvo- pravo raspolaganja.

Hipoteke i založno pravo

Prema izjavama odgovornih lica, Društvo nema ograničenja u raspolaganju nad imovinom,obzirom da nije terećeno hipotekama na nekretnine i založnim pravima na pokretnu imovinu.

U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 36 Umanjenje vrijednosti sredstva potrebno je izvršiti test na umanjenje vrijednosti investicija u toku kako bi utvrdilo odstupanje nadoknadive vrijednosti imovine od knjigovodstvenog iznosa;

Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena i procjenu nadoknadive vrijednosti takva sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS 36 Umanjenje imovine;

Potrebno je intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu, procjeni i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova.

Popis imovine, potraživanja, kapitala i obaveza

Direktor Društva je Odlukom od 18.12.2014. godine imenovao Centralnu popisnu komisiju na nivou Društva i istom Odlukom su formirane i pojedinačne komisije za popis.

Centralna popisna komisija za popis sačinila je Izvještaj o redovnom godišnjem popisu sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2014. godine. U prilogu Izvještaja o redovnom godišnjem popisu sredstava i izvora sredstava su pregledi stanja imovine i obaveza (popisne liste) i pregledi stavki za otpis i potraživanje. Nadzorni odbor je 26.02.2015. godine donio Odluku o usvajanju Izvještaja o godišnjem popisu za 2014. godinu. Konstatovane razlike evidentirane su u finansijskim izvještajima Društva za 2014. godinu.

7.2 Tekuća sredstva

7.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Na datum bilansa iskazane su slijedeće zalihe:

	31.12.2014.	31.12.2013.
ZALIHE I SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI	78.289	82.346
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	76.833	78.390
Dati avansi	1.456	3.956

Zalihe sirovina, materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara, ambalaže i auto guma se vrednuju po nabavnoj vrijednosti (trošku nabavke). Trošak se utvrđuje primjenom metode prosječnog ponderisanog troška. Sitan inventar se otpisuje 100% metodom prilikom stavljanja u upotrebu.

U trošak zaliha se uključuju svi troškovi nabavke, i drugi troškovi koji su nastali dovođenjem zaliha na sadašnju lokaciju i sadašnje stanje.

Zalihe sirovina, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara iskazane su 78.833 KM (nabavne vrijednosti 170.148 KM; ispravke vrijednosti 93.316 KM) a čine ih sirovine i materijal 76.833 KM, auto gume i ambalaža 7.608 KM, alat i sitan inventar 76.385 KM, sitan inventar u upotrebi 9.322 KM.

Ispravka vrijednosti sitnog inventara iskazana je 93.316 KM, a odnosi se na ispravku vrijednosti auto guma i ambalaže 4.904 KM, alata i sitnog inventara 76.385 KM, ambalažu u upotrebi 2.704 KM i ispravku vrijednosti zaštitne odjeće u upotrebi 9.322 KM.

7.2.1 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na dan 31.12.2014. godine iskazani su u slijedećim iznosima:

	31.12.2014.	31.12.2013.
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI	3.301.662	123.804
Transakcijski računi (u domaćoj valuti)	2.757.166	118.084
Transakcijski računi (u stranoj valuti)	7.317	4.959
Izdvojena novčana sredstva	7	
Blagajna-domaća valuta	955	761
Ostala novčana sredstva	536.217	

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na gotovinska sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka i u blagajnama. Tokom revizije prezentirani su nam kartoni deponovanih potpisa u poslovnim bankama, osoba ovlaštenih za potpisivanje i raspolaganje sredstvima kod poslovnih banka.

Transakcijski računi u zemlji otvoreni su kod: Intesa Sanpaolo banka d.d., Unicredit bank d.d. Mostar, Raiffeisen bank d.d. Sarajevo, Union banka d.d., Balkan investment bank ad; Sberbank BH d.d. Sarajevo, Razvojna banka FBiH.

Blagajne - domaća i strana valuta odnose se na glavnu blagajnu otvorenu u sjedištu Društva. Sav promet gotovinskih novčanih sredstava se evidentira u jednoj KM - blagajni i jednoj deviznoj blagajni. Putem glavne blagajne vršene su isplate: akontacija po osnovu službenih putovanja, dnevnice i troškovi službenih putovanja i ostale isplate koje su nastale kao rezultat redovnog poslovanja.

Ostala novčana sredstva iskazana su 536.217 KM i odnose se na depozite za izdavanje garancije prema Srbijagasu na osnovu Ugovora o garanciji od 25.12.2014. godine sa Sparkasse Bank d.d. BiH.

7.2.2 Kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su slijedeća kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja:

	31.12.2014.	31.12.2013.
POTRAŽIVANJA	70.229.657	73.062.805
Kratkoročna potraživanja	70.050.749	72.933.008
Potraživanja za PDV	85.324	85.542
Aktivna vremenska razgraničenja	93.584	44.255

Ukupna potraživanja iskazana na 31.12.2014. su 70.229.657 KM i u odnosu na prethodnu godinu manja su za 2.833.148 KM ili 3,88%.

Kratkoročna potraživanja su najznačajnija i nastala su po osnovu izvršenih isporuka prirodnog gasa kupcima u zemlji, a iskazana su u slijedećim iznosima:

	31.12.2014.	31.12.2013.
Kratkoročna potraživanja	70.050.749	72.933.008
Potraživanja od kupaca u zemlji	97.478.963	100.228.250
(Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca)	(27.883.424)	(27.883.424)
Druga kratkoročna potraživanja	455.210	588.182

Potraživanja od kupaca iskazana su 97.478.963 KM i u odnosu na prošlu godinu manja su za 2.749.287 KM ili 2,74%.

Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama definisano je da kada se neizvjesnost pojavi poslije isporuke i poslije računovodstvenog iskazivanja prihoda, izvršiti će se usklađivanje vrijednosti potraživanja na teret rashoda perioda. Neizvjesnost u naplati nastaje ako je istekao rok naplate potraživanja kao i ako je dužnik duži period nelikvidan, na osnovu čega se može zaključiti da bi naplata potraživanja mogla biti realno ugrožena ili nemoguća. Za potraživanja od kupaca, čiji je rok naplate stariji od 365 dana dospijeća za plaćanja ili ako je pokrenut sudski spor, izvršiti će se usklađivanje vrijednosti potraživanja na teret rashoda perioda.

Ročna struktura potraživanja od kupaca na datum bilansa bila je sljedeća:

Konto	do 30	30 do 60	60 do 120	120 do 180	180-365	Preko 365 (Ispravka potraživanja)	Ugovori o reprogramu duga	Ukupno
Kupci u zemlji	24.031.720	21.827.103	4.892.805	5.662.340	12.807.505	27.883.424	374.066	97.478.963

Iz navedene tabele uočljivo je da potraživanja do 30 dana (za ispostavljene fakture u decembru 2014.godine) čine 24,65 % od ukupnih potraživanja Društva, dok su potraživanja preko jedne godine ispravljena na teret rashoda poslovanja.

U strukturi potraživanja od kupaca najznačajnija su potraživanja od KJKP „Sarajevogas“ d.o.o Sarajevo, koja sa 31.12.2014. godini iznose 59.425.169 KM, a odnose se na fakture za period mart –decembar 2014. godine. Društvo je sa navedenim kupcem zaključilo Ugovor o dugoročnom snabdijevanju prirodnim gasom 2000. godine, kojim su utvrđene količine prirodnog gasa za prvih pet godina zaključno sa 2004. godinom, nakon čega nisu zaključivani aneksi ugovora. Ugovor je zaključen na neodređeno vrijeme i nije u skladu sa Uredbom o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede kojom je utvrđeno da će se regulisanje cijene prirodnog gasa za tarifne kupce zasnivati na osnovu cijene nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu. Društvo je tokom 2014. godine sačinilo prijedlog Ugovora o dugoročnom snabdijevanju koji nikad nije prihvaćen od strane Sarajevogasa. Osim toga, Društvo je tokom godine predlagalo reprogram neizmirenog duga koja nisu prihvaćena i u nekoliko navrata, kao krajnji metod naplate potraživanja, vršilo je redukciju isporuke gasa ovom potrošaču. O navedenim problemima Društvo je redovno informisalo resorno ministarstvo, Vladu FBiH i Vladu kantona Sarajevo kao osnivača Sarajevogasa na osnovu čega je Vlada FBiH 10.02.2015. godine donijela Zaključak V. broj: 148/15 kojim zadužuje BH Gas da pošalje pismo upozorenja Vladi kantona Sarajevo i KJKP Sarajevogas da ukoliko Sarajevogas ne izmiri obaveze u iznosu od 31.955.172 KM (stanje na dan 12.02.2015. godine) do 20.02. 2015. godine BH Gas će u potpunosti obustaviti isporuku gasa. Na osnovu toga Vlada kantona Sarajevo je 23.02.2015. godine donijela Zaključak kojim zadužuje Sarajevogas za izdavanje mjenica BH Gas-u za navedeni dug što nije učinjeno. Društvo je kvartalno vršilo obračun kamata za neblagovremeno plaćanje, međutim isti nikad nisu prihvaćeni. Uvidom u Izvod otvorenih stavki na dan 31.12.2014. godine ukupno obračunate kamate iznosile su 10.901.665 KM koje su u potpunosti odbijene. Na osnovu naprijed navedenog Društvo je kao konačnu mjeru naplate potraživanja 16.06.2015. godine podnijelo Tužbu Općinskom sudu u Sarajevu radi isplate duga u iznosu od 57.560.989 KM (stanje duga na dan 16.06.2015. godine, glavnica + kamata).

Na poziciji kratkoročnih potraživanja iskazana su potraživanja za koje su sklopljeni ugovori o reprogramu duga sa kupcima Zvornik – stan AD Zvornik 14.11.2014. godine u iznosu od 372.021 KM i Željezarom Ilijaš 16.07.2014. godine u iznosu od 2.045 KM.

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca iskazana su u istom iznosu kao i sumnjiva i sporna potraživanja 27.883.424 KM, što potvrđuje da se prilikom prenosa redovnih potraživanja na sumnjiva i sporna, istovremeno vrši korekcija rezultata poslovanja, na teret rashoda.

U 2014. godini nije vršena ispravka potraživanja, a iskazani saldo na ovoj poziciji se odnosi najvećim dijelom 24.313.238 KM na ispravku potraživanja od Tvornice glinice „Birač“ a.d. Zvornik kod kojeg je u toku stečajni postupak. Navedeno potraživanje se odnosi na isporučeni gas od 2000. do 2012. godine i ista su po stečajnom postupku svrstana u opšti ispladni red. Predstavnici Društva učestvuju u Odboru povjerenika za naplatu potraživanja od ovog preduzeća, kojem je 08.04.2015. godine istekao rok od dvije godine za okončanje stečajnog postupka. Zbog toga je Društvo, kao jedan od najvećih povjerenika uputilo zahtjev stečajnom upravniku za prodaju udjela koje Birač ima u Alumini d.o.o Zvornik čiji je 100% vlasnik.

Na ovoj poziciji iskazana je i ispravka potraživanja od Tvornice Vapna Kreševo u iznosu od 2.252.563 KM koja su utužena po osnovu pet sudskih tužbenih procesa i donesene su prvostepene presude u korist Društva, ali zbog podnesenih žalbi postupak još nije okončan.

Struktura ostalih kratkoročnih potraživanja iskazana je u sljedećoj tabeli:

	31.12.2014.	31.12.2013.
Ostala kratkoročna potraživanja	455.210	588.182
Potraživanja od zaposlenih	398	184
Potraživanja od državnih organa	911	2.010
Potraživanja za više plaćene poreze	433.027	520.557

Ostala nespomenuta kratkoročna potraživanja	20.874	65.431
---	--------	--------

Ostala kratkoročna potraživanja u odnosu na prethodnu godinu manja su za 132.972 KM ili 22,61%. Najvećim dijelom se odnose na potraživanja po osnovu uplaćenih akontacija poreza na dobit u iznosu 433.027 KM

Ostala nespomenuta kratkoročna potraživanja iskazana su 20.874 KM odnose se na potraživanja za prefakturisane troškove električne energije kupcu Energtek Herz koji koristi poslovni prostor u Reljevu.

Aktivnih vremenskih razgraničenja iskazana su 93.584 KM, a čine ih rashodi budućeg perioda i to za osiguranje imovine i lica 29.262 KM, pretplata za stručna izdanja 35.196 KM, troškovi električne energije 17.337 KM i trokovi kamata za depozit 11.788 KM.

Nastaviti aktivnosti na zaključenju ugovora sa KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo, kojim će se urediti bitni elementi kupoprodajnog odnosa u skladu sa Uredbom o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede i procijenjenim količinama za ugovoreni periodu.

7.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa slijedećom strukturom:

	31.12.2014.	31.12.2013.
KAPITAL	44.357.092	22.132.029
Osnovni kapital	50.000	50.000
Rezerve	46.061.989	28.020.889
Neraspoređena dobit	5.896.145	8.912.090
Gubitak do visine kapitala	7.650.951	14.850.950

Upisani osnovni kapital iskazan je 50.000 KM koliko je iskazano i u sudskom registru i u 100% je vlasništvu Federacije BiH.

Rezerve su iskazane 46.061.989 KM i odnose se na zakonske rezerve 2.758.477 KM, rezerve po osnovu prenosa imovine – gasovod Sarajevo – Zenica 22.562.412 KM, kredit za gasovod Kladanj – Sarajevo 20.741.009 KM koji je evidentiran u 2014. godini po osnovu preknjižavanja obaveza po ino kreditima što je pojašnjeno u tački 7.4.1 Izvještaja.

Neraspoređena dobit iskazana je 5.896.145 KM i čini je dobit iz prethodnih perioda 4.412.091 KM i neraspoređena dobit izvještajne godine 1.484.054 KM. Od strane Skupštine Društva 14.05.2015. godine donesena je Odluka Skupštine od 14.05.2015. godine o raspodjeli dobiti u iznosu od 1.484.054 KM na način da je ostvarena dobit raspodjeljena za pokriće gubitka iz ranijih godina.

Gubitak do visine kapitala iskazan je 7.650.951 KM, a odnosi se na nepokriveni gubitak iz 2013. godine. Iskazani gubitak u 2013. godini iznosio je 14.850.950 KM. Skupština Društva je 19.06.2014. godine donijela Odluku o pokriću gubitka iz 2013. godine iz sljedećih izvora: neraspoređene dobiti prethodnih godina 4.500.000 KM, iz rezervi 2.700.000 KM i nepokriveni gubitak 7.650.950 KM. Provedeno je knjigovodstveno evidentiranje Odluke Skupštine Društva od 19.06.2014. godine o pokriću gubitka na teret neraspoređene dobiti prethodnih godina i iz rezervi u iznosu od 7.200.000 KM.

7.4 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa iskazane su obaveze 80.411.351 KM, od čega dugoročna razgraničenja 1.262.800 KM, dugoročne obaveze 24.261.922 KM, kratkoročne obaveze 54.592.888 KM i pasivna vremenska razgraničenja 293.741 KM.

U finansijskim izvještajima na datum bilansa, iskazane su obaveze kako slijedi:

	31.12.2014	31.12.2013.
OBAVEZE	80.411.351	103.406.520
Dugoročne obaveze i rezervisanja	25.524.722	36.692.071
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	1.262.800	1.305.678
Dugoročne finansijske obaveze	24.261.922	35.386.393
Kratkoročne obaveze	54.592.888	58.609.585
Kratkoročne finansijske obaveze	4.255.487	20.442.562
Obaveze iz poslovanja	48.802.988	36.476.775

Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja	17	16
Druge obaveze	8.217	476
Obaveze za PDV	1.212.207	1.530.166
Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine	313.972	159.590
Pasivna vremenska razgraničenja	293.741	8.104.864
Odložene porezne obaveze	-	-

Na datum bilansa iskazane su obaveze 80.411.351 KM i u odnosu na prethodnu godinu manje su za 22.995.169 KM ili 22,24%.

7.4.1 Dugoročne obaveze i rezervisanja

Dugoročne obaveze i rezervisanja iskazane su 25.524.722 KM i u odnosu na prethodnu godinu manje su za 11.167.349 KM ili 30,43%. Smanjenje dugoročnih obaveza nastalo je zbog isknjižavanja obaveza po dva kredita na osnovu instrukcije Federalnog ministarstva finansija i prenosa dijela dugoročnih obaveza na kratkoročne na datum bilansa.

Na poziciji **dugoročnih razgraničenja i rezervisanja** od 1.262.800 KM iskazana su dugoročno razgraničena sredstva koja se odnose na odloženi prihod po osnovu doniranih stalnih sredstava (SETRO cijevi) 614.586 KM kao i grant sredstva za konsultante u okviru kredita EBRD 38770 (za gasovod Zenica-Travnik)u iznosu od 648.214 KM.

Dugoročne finansijske obaveze iskazane su 24.261.922 KM i u odnosu na prethodnu godinu manje su za 11.124.471 KM ili 31,44%,a odnose se na sljedeće kredite:

- kredit Evropske banke za obnovu i razvoj EBRD 38770 u iznosu od 22.234.841 KM na ime izgradnje gasovoda Zenica-Travnik koji je odobren u iznosu od 17.000.000 EUR-a u 2010. godini sa rokom otplate od 12 godina i grace periodom od 3 godine uz kamatu 6 Euribor+1%;
- kredit Međunarodne asocijacije za razvoj IDA 3029 BOS u iznosu od 2.027.081 KM koji je nastao po osnovu Ugovora o preuzimanju imovine, bez naknade (magistralni gasovod Kladanj) od 06.07.2000. godine sa KJKP Sarajevogas kojim je utvrđeno da se prenosom imovine bez naknade, prenose i obaveze za dio neotplaćenih kredita prema ino-kreditorima, koji su korišteni za izgradnju, rekonstrukciju i sanaciju gasovoda. Prema dopisu Federalnog ministarstva finansija broj: 08-14-1682/14 E.Š. od 21.11.2014. godine kojim je traženo tumačenje knjigovodstvenih evidencija između ostalog i za ovaj kredit, navedeno je da Federacija BiH nema neregulisane odnose po ovom kreditu sa KJKP Sarajevogas, niti je Federalno ministarstvo tražilo da se obaveze po istom restrukturiraju na način da se dio kredita sa KJKP Sarajevogas prenesu na BH GAS. Također je navedeno da obaveze po ovom kreditu prema Federaciji BiH uredno izmiruje Sarajevogas, te je stoga naloženo da se ovo pitanje koje je nastalo prenosom imovine i obaveza, reguliše pravnim ili drugim dokumentom između ova dva pravna subjekta. Na osnovu naprijed navedenog, 17.12.2014. godine između BH Gas-a i Sarajevogas-a sklopljen je Ugovor o zajedničkom obezbjeđenju sredstava za otplatu kredita IDA 3029 BOS kojim je BH-Gas preuzeo obavezu da obezbijedi sredstva za otplatu kredita prema Svjetskoj banci na način da redovno uplaćuje pristigle anuitete na račun Sarajevogasa ili putem kompenzacije u skladu sa zakonskim propisima. Obzirom da je Ugovor potpisan krajem 2014. godine, u 2015. godini rađene su kompenzacije na način da je Sarajevogas dostavljao potvrdu o plaćanju anuiteta prema Federalnom ministarstvu finansija, na osnovu čega je BH Gas sačinjavao prijedlog kompenzacije kojom bi se zatvorile obaveze po isporučenom plinu u visini plaćenog anuiteta.

Tokom 2014. godini sa pozicije dugoročnih finansijskih obaveza **isknjižene se obaveze po kreditima 40390 BOS i 40400 BOS prema IBRD-u u iznosu od 20.741.009 KM (9.238.794 KM sa dugoročnih finansijskih obaveza i 11.502.215 KM sa kratkoročnih finansijskih obaveza)** koje su nastale po osnovu preuzimanja gasovoda Kladanj-Sarajevo od KJKP Sarajevogas koji je finansiran putem ovih kredita na osnovu Ugovora o prenosu imovine bez naknade između KJKP „Sarajevogas“ i Društva, kojim je Društvo preuzelo navedenu imovinu i odgovarajući dio obaveza po inokreditima „B“ i „C“u iznosu od 13.297.249 USD. Navedene obaveze su zatvorene po osnovu dopisa Federalnog ministarstva finansija br. 08-14-1682/14 E.Š. od 21. novembra 2014. godine. U Dopisu je navedeno da se radi o konsolidiranim kreditima čiji su korisnici bila preduzeća iz Bosne i Hercegovine, a koji su zaključeni prije 31.03.1992. godine. U skladu sa principom

krajnjeg korisnika, otplatu obaveza po konsolidiranim kreditima Svjetske banke za krajnje korisnike, čije je sjedište na području Federacije BiH, preuzela je Federacija BiH. Prema odredbama člana 8. stav 3. Zakona o početnom bilansu preduzeća i banaka („Službene novine FBiH“, br 12/98, 40/99, 47/06, 38/08, 65/09) obaveze prema bankama po osnovu inozemnih kredita dobijenih prije 31. marta 1992. godine preduzeća su bila dužna iskazati u pasivnom podbilansu preduzeća, a shodno članu 11. ovog zakona za vrijednost takvih obaveza preduzeća su bila dužna povećati državni, odnosno društveni kapital. Slijedom navedenog, Federacija BiH nije ni imala pravnog osnova za zaključivanje bilo kakvih podugovora po osnovu navedenih konsolidiranih kredita sa KJKP Sarajevogas, a time ni osnova za iskazivanje potraživanja od istog po ovim kreditima. U Dopisu je dalje navedeno da su nejasni navodi koje iznosi BH Gas a koji se odnose na preuzete obaveze po ovim kreditima kada iste nisu, niti su mogle biti alocirane na KJKP Sarajevogas.

U skladu sa dostavljenim dopisom Federalnog ministarstva finansija od 21.11.2014. godine, kao i Odlukom Uprave Društva br. 01-AM-0402-4425 od 15.12.2014. godine, odobreno je preknjižavanje obaveza po kreditima IBRD 40390 i 40400 u korist drugih rezervi na kapitalu. Također, odobreno je ukidanje rezervisanja po osnovu kamata u korist prihoda u iznosu od 8.521.193 KM, koja su vršena u periodu od 2000-2014.godine po ovim kreditima. **Potrebno je istaći da za navedene knjigovodstvene promjene nije tražena odluka niti Nadzornog odbora niti Skupštine Društva, što smatramo da nije u skladu sa Zakonom o privrednim društvima niti Zakonom o javnim preduzećima imajući u vidu da se radi o značajnim knjigovodstvenim promjenama koje su bitno uticale na finansijske izvještaje Društva.**

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima potrebno je za značajnije poslovne promjene obezbijediti odluke Nadzornog odbora i Skupštine Društva.

7.4.2 Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze iskazane su 54.592.888 KM i u odnosu na prethodnu godinu manje su za 4.016.697 KM ili 6,85%, a odnose se na: kratkoročne finansijske obaveze 4.255.487 KM, obaveze iz poslovanja 48.802.988 KM; obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih 17 KM, druge obaveze 8.217 KM, obaveze za PDV 1.212.207 KM i obaveze za ostale poreze i druge dažbine 313.972 KM.

Kratkoročne finansijske obaveze u iznosu od 4.255.487 KM odnose se na:

- obaveze po kratkoročnom kreditu Razvojne banke FBiH u iznosu od 1.600.000 KM. Kredit je odobren 04.03.2014. godine u iznosu od 8.500.000 KM uz kamatnu stopu od 4, 4% godišnje, na period od 12 mjeseci, a namijenjen je za davanje depozita kao dodatnog instrumenta obezbjeđenje kod poslovne banke za izdavanje bankovne garancije Gazprom-Exportu u iznosu od 4.500.000 KM i za plaćanje faktura prema ino dobavljačima i/ili kratkoročnih kredita kod komercijalnih banaka (za tekuću likvidnost)u iznosu od 4.000.000 KM;
- kratkoročni dio obaveza po osnovu dospijeća dugoročnih kredita u iznosu od 2.655.487 KM, a odnosi se na kratkoročne obaveze po dugoročnom kreditu BOS 30290 253.385 KM i kratkoročni dio dugoročnog kredita EBRD 38770 2.402.102 KM.

Obaveze iz poslovanja u iznosu od 48.802.988 KM veće su u odnosu na prethodnu godinu za 12.326.213 KM ili 33,79% i odnose se na obaveze prema dobavljačima u zemlji u iznosu od 760.847 KM i obaveze prema dobavljačima u inostranstvu 48.042.141 KM. Najveće obaveze na dan 31.12. 2014. godine su prema dobavljačima:Gazexport, Rusija 34.323.766 KM za nabavku prirodnu gasa, FGSZ Mađarska 8.163.865 KM za transport gasa, Monter Zagreb 3.361.386 KM za neplaćenu posljednju situaciju i retenciju na projektu gasovoda Zenica – Travnik i Srbijagas 2.100.896 KM za transport gasa kroz Srbiju.

Druge obaveze iskazane su 8.217KM, a odnose se na naknade za 12 mjesec članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju.

Obaveze za PDV iskazane su 1.212.207 KM, a odnose se na obaveze PDV-a po izlaznim računima iz decembra 2014. godine.

Obaveze za ostale poreze i druge dažbine u iznosu 313.972 KM, najvećim dijelom odnose se na neizmirene obaveze po osnovu zakonske obaveze uplate za naknade za korištenje državnih šuma 182.830 KM, za naknade turističkim zajednicama 127.4398KM i naknada članarine privrednim komorama 3.704 KM

7.4.3 Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana su 293.741 KM, a odnose se na unaprijed obračunate troškove za decembar 2014. godine 14.602 KM, obračunate kamate po dugoročnim kreditima 49.529 KM, rezervisanja prema MRS-19 229.610 KM koja se odnose na rezervisanja za primanja zaposlenih za neiskorištene dane godišnjeg odmora, plaćanje otpremnina i za jubilarne nagrade.

7.5 Sudski sporovi

Prema prezentiranim podacima od Sektora za pravne poslove, protiv Društva su pokrenuta 4 sudska spora procijenjene vrijednosti 34.437 KM. Navedeni postupci su kod nadležnih sudova u postupku radi uloženi žalbi.

Društvo je, prema prezentiranim podacima na dan 31.12.2014. godine, pokrenulo 7 sudskih postupaka protiv dužnika radi naplate svojih potraživanja u ukupnom iznosu od 2.896.348 KM.

8. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija u finansijskim izvještajima iskazana je u iznosu od 23.264.965 KM, a odnosi se na:

- Dug Republike Srpske za utrošeni gas u 1996. godini u vrijednosti od 5.900.000 USD odnosno 9.489.637 KM. Obzirom da se radi o dugu prije formiranja Društva, te da se radi o potraživanjima koja se trebaju regulisati međuentitetskim odnosima kroz definisanje titulara ovih potraživanja, isti se evidentiraju na vanbilansnim evidencijama dok se izvrši izmirenje duga;
- Zatezne kamate obračunate kupcima za utrošeni, a neizmireni prirodni gas u 2013/2014 godini u iznosu od 13.775.328 KM od kojih se najveći iznos odnosi na Sarajevogas 10.901.665 KM. Društvo vrši kvartalni obračun kamata za neplaćene fakture i isto se knjigovodstveno evidentira na vanbilansnoj evidenciji iz razloga što najveći broj kupaca ne prihvata ovaj obračun, a u slučaju da se iste naplate to se knjigovodstveno evidentira na приходima i paralelno se isknižava iz vanbilansnih evidencija.

9. Javne nabavke

Društvo je u okviru Finansijskog plana poslovanja 2014-2016. godina donijelo Plan javnih nabavki za 2014. godinu koji je Skupština Društva usvojila tek u junu 2014. godine. Za provođenje postupaka nabavki zadužene su komisije formirane Odlukom direktora.

Prema prezentiranim podacima Društva, u 2014. godini zaključeno je 32 ugovora o javnim nabavkama, u ukupnom iznosu od 165.469 KM. Po osnovu provedenih otvorenih postupaka zaključena su 2 ugovora u vrijednosti 31.811 KM, konkurentskim zahtjevom sklopljeno je 4 ugovora u iznosu od 72.834 KM, direktnim sporazumom sklopljena su 26 ugovora u vrijednosti 60.824 KM. U okviru Plana javnih nabavki za 2013. godinu planirana je nabavka obavljanja bankarskih usluga za 2014. godinu u vrijednosti od 310.000 KM i nabavka goriva i maziva za 2014. godinu u vrijednosti od 80.000 KM.

Uvidom u dokumentaciju postupaka provođenja određenih predmeta nabavki uočene su nepravilnosti kod nabavke goriva i maziva za motorna vozila.

Na osnovu Odluke direktora od 09.10.2013. godine pokrenut je otvoreni postupak nabavke goriva i maziva planirane vrijednosti 80.000 KM. Nakon objave u Službenim novinama o provođenju postupka izbora najpovoljnijeg ponuđača, komisija je izvršila pregled ponuda i utvrdila da su u predviđenom roku pristigle samo dvije ponude čime nije osigurana stvarna konkurentnost zbog čega je direktor društva 25.12.2013. godine donio Odluku o okončanju postupka odnosno otkazivanju postupka dodjele ugovora. U februaru 2014. godine ponovno je pokrenuta procedura nabavke goriva i maziva za 2014 i 2015. godinu također putem otvorenog postupka. Nakon ponovljenog postupka za nabavku goriva i maziva pristigle su tri ponude, komisija je pristupila pregledu ponuda i izvršila bodovanje na osnovu kojeg je direktor 19.05.2015. godine donio Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača i istu uputio svim učesnicima. Nakon toga, jedan učesnik je

dostavio prigovor i uputio žalbu na tendersku dokumentaciju izabranog dobavljača Uredu za razmatranje žalbi, nakon čega je Društvo čekalo upute Ureda za razmatranje žalbi kako bi okončao navedeni postupak. Ured za razmatranje žalbi dostavio je Zaključak u kome navodi da Kancelarija za razmatranje žalbi Sarajevo nije nadležna za razmatranje po žalbi ponuđača. Društvo je poslalo upit za rješavanje Agenciji za javne nabavke BiH. Agencija je dala odgovor u kojem navodi da ugovorni organ samostalno provodi postupak javne nabavke te da ima diskrecionu ocjenu da donese odluku o tome da li će nastaviti postupak dodjele ugovora. Obzirom da odgovor Agencije za javne nabavke koji prema stavu Društva nije bio konkretan ponovo su u dva navrata upućeni dopisi Uredu za razmatranje žalbi za davanje instrukcije u predmetnom slučaju za što do okončanja revizije nisu dobiveni odgovori. **Uvidom u dokumentaciju konstatovano je da i nakon odgovora Agencije za javne nabavke te do okončanja revizije nije okončan postupak javnih nabavki za nabavku goriva i maziva, a nabavka goriva za 2014. godinu vršena je na osnovu aneksa ugovora potpisanim sa dobavljačem iz prethodnog perioda. Imajući u vidu naprijed navedeno ne može se potvrditi da je Društvo nabavku goriva i maziva vršilo u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.**

10. Komentar

U ostavljenom roku Privredno društvo za proizvodnju i transport gasa „BH – Gas“ d.o.o. Sarajevo očitovao se dopisom broj: 01-MD-2511-3559 od 10.09.2015. godine na dostavljeni Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2014. godinu. U navedenom Očitovanju „BH – Gas“ d.o.o. Sarajevo je za određeni broj nalaza dalo dodatna obrazloženja i komentare i dostavilo dodatnu dokumentaciju. Navedena obrazloženja za dio nalaza su prihvaćena i inkorporirana u konačan tekst Izvještaja.

Obrazloženje koje se odnosilo za nedonošenje Odluka organa upravljanja (Nadzornog odbora i Skupštine) za otpis obaveza u iznosu od 20.741.009 KM koje su knjižene u korist kapitala (rezervi) i obaveza po ukalkulisanim kamatama od 8.521.193 KM koje su evidentirane u korist prihoda, nismo prihvatili iz razloga što nije prezentirana dodatna dokumentacija kojom bi se potvrdilo da ne postoji obaveza po ovom osnovu imajući u vidu da se radi o značajnim knjigovodstvenim promjenama koje su uticale na strukturu finansijskih izvještaja Društva, prije svega na strukturu kapitala i značajno smanjenje obaveze te je za iste bilo potrebno obezbijediti odluke nadležnih organa koji, zajedno sa Upravom, čine organe upravljanja Društva, a prije usvajanja finansijskih izvještaja. Osim toga, imajući u vidu da je navedeno knjiženje izvršeno na osnovu dopisa Federalnog ministarstva finansija smatramo da je za isto bilo potrebno donijeti odluke svih nadležnih organa upravljanja.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:

Mira Pažin, dipl. oec

Vođa tima:

Belma Mušinić, dipl. oec

Član tima:

Marija Marković, dipl. oec

IV. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom poslovanja Društva za 2014. godinu konstatovali smo određeni broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

- 1. U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 36 Umanjenje vrijednosti sredstva potrebno je izvršiti test na umanjenje vrijednosti investicija u toku kako bi utvrdilo odstupanje nadoknadive vrijednosti imovine od knjigovodstvenog iznosa;*
- 2. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima potrebno je za značajnije poslovne promjene obezbijediti odluke Nadzornog odbora i Skupštine Društva;*
- 3. Nastaviti aktivnosti na zaključenju ugovora sa KJKP „Sarajevogas“ Sarajevo, kojim će se urediti bitni elementi kupoprodajnog odnosa u skladu sa Uredbom o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede i procijenjenim količinama za ugovoreni periodu.*
- 4. Potrebno je internim aktima Društva detaljno propisati proceduru, rokove i metodologiju za kvartalno utvrđivanje prodajnih cijena prirodnog gasa;*
- 5. Potrebno je ugovore o djelu u skladu sa zakonskim propisima zaključivati jednokratno, na određeno vrijeme, sa tačno definisanim poslovima koje treba obaviti;*
- 6. Prilikom imenovanja članova Nadzornog odbora postupati u skladu sa odredbama Zakona o sukobu interesa u organima vlasti u FBiH;*
- 7. Potrebno je da Uprava uloži dodatni napor kako bi ojačali i unaprijedili nadzor nad funkcionisanjem uspostavljenog sistema internih kontrola;*
- 8. Plan investicijskih ulaganja i javnih nabavki treba biti zasnovan na realnim mogućnostima za period na koji se odnosi;*
- 9. Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena i procjenu nadoknadive vrijednosti takva sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS 36 Umanjenje imovine;*
- 10. Potrebno je intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu, procjeni i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova.*